

Bliscy sąsiedzi

– polskie i ukraińskie stroje ludowe
na pocztówkach i w grafice

Близькі сусіди

– польські і українські народні костюми
на поштових листівках і в художніх малюнках

Bliscy sąsiedzi – polskie i ukraińskie stroje ludowe
na pocztówkach i w grafice

Близькі сусіди – польські і українські народні костюми
на поштових листівках і в художніх малюнках

Hej, sokoły!

Hej, tam gdzieś znad Czarnej Wody,
wsiada na koń Kozak młody.
Czule żegna się z dziewczyną,
jeszcze czulej z Ukrainą.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły,
omijajcie góry, lasy, (pola,) doły.
Dzwoń, dzwoń, dzwoń, dzwoneczku,
mój stepowy skowroneczku.

Wiele dziewcząt jest na świecie,
lecz najwięcej w Ukrainie.
Tam me serce pozostało,
przy kochanej mej dziewczynie.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Ona biedna tam została,
przepióreczka moja mała,
A ja tutaj w obcej stronie
dnem i nocą tęsknię do niej.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Żal, żal, za dziewczyną,
za zieloną Ukrainą,
żał, żal, serce płacze,
już jej więcej nie zobaczę.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Jak na łąkach kwitną wieńce,
tak na licach jej rumieńce,
a w oczętach taka siła,
że mi w głowie zawróciła.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Pędź, pędź, czwórko siwa,
kędy moja czarnobrywa,
leć, leć, między sosny,
gdzie krajobraz wiecznej wiosny.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Wina, wina, wina, dajcie,
a jak umrę, pochowajcie,
na zielonej Ukrainie
przy kochanej mej dziewczynie.

Refren:
Hej, hej, hej, sokoły...

Bliscy sąsiedzi
polskie i ukraińskie stroje ludowe
na pocztówkach i w grafice

Obiekty ze zbiorów Muzeum Niepodległości
oraz
Mariana Sołobodowskiego

Katalog wystawy pod redakcją
Tadeusza Skoczka

Warszawa 2025

Wystawa „Bliscy sąsiedzi – polskie i ukraińskie stroje ludowe na pocztówkach i w grafice”
Galeria Malarstwa Historycznego Muzeum Niepodległości
ul. Skazańców 25, 01-532 Warszawa
(15 maja 2025 – 15 września 2025)

Kurator wystawy
Małgorzata Karolina Piekarska

Autorzy
Jacek Chętnik, Małgorzata Karolina Piekarska, Tadeusz Skoczek, Marian Sołobodowski

Przygotowanie obiektów
Sylwia Popławska

Fotografie obiektów
Anna Kowalska

Projekt okładki
Krzysztof Woźniak

ISBN: 978-83-68378-10-8

Wydawnictwo Muzeum Niepodległości
(identyfikator wydawnictwa naukowego 42-700)
al. Solidarności 62, 00-240 Warszawa
wydawnictwo@muzn.pl
tel. 826 90 91 w. 41

Spis treści:

Tadeusz Skoczek – <i>Bliscy sąsiedzi</i>	13
Jacek Chętnik – <i>Adam Chętnik patronem roku 2025 w województwie mazowieckim</i> w 140. rocznicę urodzin	21
Marian Sołobodowski – <i>Moje zauroczenie strojami ludowymi</i>	27
Małgorzata Karolina Piekarska – <i>Bardzo bliscy sąsiedzi, czyli o wystawie</i>	35
<i>Wydawca grafik</i>	51
<i>Wydawcy pocztówek</i>	52
<i>Autorzy pocztówek</i>	57
<i>Autorzy znaczków pocztowych</i>	64
<i>Wykaz skrótów</i>	66
<i>Katalog</i>	67
<i>Spis obiektów na wystawie</i>	255
<i>Bibliografia</i>	273
<i>Spis wystaw w Galerii Malarstwa Historycznego</i>	282

Близькі сусіди – польські і українські народні костюми на поштових
листітках і в художніх малюнках

Гей, соколи!

Гей, десь там, де чорні води,
Сів на коня козак молодий.
Плаче молода дівчина,
Їде козак з України.

Приспів:

Гей! Гей! Гей, соколи!
Оминайте гори, ліси, доли.
Дзвін, дзвін, дзвін, дзвіночку,
Степовий жайвороночку.

Жаль, жаль за милою,
За рідною стороною.
Жаль, жаль серце плаче,
Більше її не побачу.

Приспів:

Гей! Гей! Гей, соколи...

Меду, вина наливайте
Як загину поховайте
На далекій Україні
Коло милої дівчини.

Приспів:

Гей! Гей! Гей, соколи...

Гей, десь там, де чорні води
Сів на коня козак молодий
Плаче молода дівчина
Їде козак з України

Приспів:

Гей! Гей! Гей, соколи...

[титульна сторінка]

**Близькі сусіди – польські і українські народні костюми
на поштових листівках і в художніх малюнках**

Експонати з фондів Музею Незалежності
а також
Маріана Солободовського

Каталог виставки під редакцією
Тадеуша Скочка

Варшава 2025

Виставка „Близькі сусіди – польські і українські народні костюми
на поштових листівках і в художніх малюнках”
Галерея історичного живопису Музею Незалежності
вул. Сказаньців, 25, 01-532 Варшава
(15 травня 2025 – 15 вересня 2025)

Куратор виставки
Малгожата-Кароліна Пєкарська

Автори
Яцек Хентнік, Малгожата-Кароліна Пєкарська, Тадеуш Скочек, Маріан Солободовський

Підготовка об’єктів
Сильвія Поплавська

Фотографії об’єктів
Анна Ковальська

Проект обкладинки
Кшиштоф Вожняк

ISBN: 978-83-68378-10-8

Видавництво Музею Незалежності
(ідентифікатор наукового видавництва 42-700)
ал. Солідарності 62, 00-240 Варшава
wydawnictwo@muzn.pl
тел. (41) 826 90 91

Зміст:

Тадеуш Скоцек – <i>Близькі сусіди</i>	13
Яцек Хентнік – <i>Адам Хентнік обраний патроном року 2025 в Мазовецькому воєводстві з нагоди 140-ої річниці з дня народження</i>	21
Маріан Солободовський – <i>Моє захоплення народними костюмами</i>	27
Малгожата Кароліна Пекарська – <i>Дуже близькі сусіди, або про виставку</i>	35
<i>Видавництва поштових малюнків</i>	51
<i>Видавництва поштових листівок</i>	52
<i>Автори листівок</i>	57
<i>Автори поштових марок</i>	64
Каталог	67
Перелік об'єктів на виставці	255
Бібліографія	273
Перелік виставок у Галереї історичного живопису	282

Bliscy sąsiedzi

Wystawa poświęcona polskim i ukraińskim strojom ludowym oraz dwujęzyczny katalog przypomną nam wielowiekowe związki kulturowe dwóch słowiańskich narodów. Kiedyś stanowiliśmy jeden organizm. Polska i Litwa (w skład której wchodziła historycznie Ruś), jako jeden twór państwowy, były kiedyś wzorem współpracy i współistnienia narodów. Przypominaliśmy to podczas wystawy „My Europeanie. Od unii lubelskiej do Unii Europejskiej” (26 marca – 25 czerwca 2024). W katalogu ekspozycji pisaliśmy o 455. rocznicy zawarcia unii między Koroną Królestwa Polskiego i Wielkim Księstwem Litewskim. Dodatkową okolicznością było 20-lecie wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wystawa była nie tylko hołdem dla historycznego

Близькі сусіди

Присвячена польським та українським народним костюмам виставка разом з двомовним каталогом нагадають нам про багатовікові культурні зв'язки двох слов'янських народів. Польща та Литва (до складу якої історично входила Русь) як одна державна структура були прикладом співпраці та співіснування народів. Ми вже згадували про це під час виставки «Ми, європейці. Від Люблінської унії до Європейського Союзу» (26 березня – 25 червня 2024 року). У каталозі до цієї експозиції ми писали про 455-річчя укладення союзу між Короною Польського Королівства і Великим князівством Литовським. Додатковим приводом для виставки стала 20-та річниця вступу Польщі до Європейського Союзу. Виставка була не лише даниною історичному

zjednoczenia Polski i Litwy w unii lubelskiej z 1569 roku, lecz także refleksją nad minionym okresem 20 lat, jakie upłynęły od czasu wstąpienia Polski do UE. Ekspozycja przedstawiła tło historyczne i kulturowe, przypominając, że współczesne dążenia do integracji europejskiej mają swoje korzenie w dawnych ideach jedności i współpracy narodów. W tym kontekście pojawiły się dyskusje o projekcie włączenia Ukrainy do politycznych struktur Europy. Katalog wystawy był więc zarówno przewodnikiem po ekspozycji, jak i cennym źródłem wiedzy o korzeniach zjednoczonej Europy. Bogato ilustrowana publikacja, dostępna również elektronicznie, zawiera eseje oraz artykuły pokazujące współczesne możliwości współpracy kulturowej.

W przygotowaniu kolejna, rozszerzona wersja tej wystawy, organizowana w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, pod nazwą „Rzeczpospolita. Od unii lubelskiej do Unii Europejskiej”.

Niezwykle ciekawie przedstawia się projekt wystawy poświęconej Ignacemu Janowi Paderewskiemu, której pierwsza odsłona zorganizowana była w 2011 roku. Prezentowana

об’єднанню Польщі й Литви в Люблінській унії 1569 року, але й роздумом над минулим двадцятиріччям після вступу Польщі до ЄС. Експозиція представила історичне й культурне тло, нагадавши, що сучасні прагнення до європейської інтеграції мають своє коріння в давніх ідеях єдності та співпраці народів. У цьому контексті виникли й обговорення щодо проєкту приєднання України до політичних структур Європи. Каталог виставки був не лише путівником по експозиції, а й цінним джерелом знань про витоки об’єднаної Європи. Це щедро ілюстроване видання, доступне також у електронному форматі, містить есе та статті, що репрезентують сучасні можливості культурної співпраці.

Наразі готується нова, розширена версія цієї виставки, організована в рамках польського головування в Раді Європейського Союзу, під назвою «Річ Посполита. Від Люблінської унії до Європейського Союзу».

Надзвичайно цікавим є також проєкт виставки, присвяченої Ігнацію Яну Падеревському, перша версія якої була представлена ще у 2011 році. Ця експозиція, яка демонструвалася у багатьох місцях Польщі та Європи,

w wielu miejscach Polski i Europy, największą frekwencją cieszyła się w Ukrainie. Podobnie jak wydany po polsku i ukraińsku katalog *Ignacy Jan Paderewski. Polak, Europejczyk, mąż stanu, artysta*. Trzecie, rozszerzone, wydanie tego albumu ukazało się w 2025 roku. Prezentowane jest w środowiskach ukraińskiej diaspory spontanicznie przyjętej pod dach przez polskie społeczeństwo. Wydawnictwo to mające cechy edukacji historycznej, nie tylko uczy i wychowuje, lecz pokazuje jednocześnie możliwości współpracy młodych Ukraińców z polskimi kolegami na gruncie wzajemnego szacunku i wzajemnego zrozumienia własnej historii.

Nasze bliskie sąsiedztwo nieraz wywoływało tragiczne wydarzenia. Niezabliźnione rany po mordach na Wołyniu i południu Kresów Wschodnich w czasie II wojny światowej wciąż powodują napięcia o skali międzynarodowej. „Należna pamięć – nie zemsta” to hasło które towarzyszy dorocznym konferencjom organizowanym w Muzeum Niepodległości. Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej, usta-

najбільше зацікавлення викликала в Україні, так само, як і двомовний каталог «Ігнацій Ян Падеревський. Поляк, європеєць, державний діяч, митець». У 2025 році побачило світ третє, розширене видання цього альбому. Його презентують в українській діаспорі, яка знайшла притулок у Польщі. Це видання, яке має риси історичної освіти, не лише навчає й формує, але й показує можливості співпраці між молодими українцями та їхніми польськими однолітками на основі взаємної поваги та розуміння власної історії.

Наше близьке сусідство неодноразово було джерелом трагічних подій. Незагоєні рани після масових убивств на Волині та півдні Східних Кресів у роки Другої світової війни й дотепер спричиняють міжнародну напругу. Девіз «Гідна пам'ять замість помсти» супроводжує щорічні конференції, які проводить Музей Незалежності. Національний день пам'яті жертв геноциду, вчиненого українськими націоналістами проти громадян Другої Речі Посполитої, запроваджений Сеймом РП 22 липня 2016 року, лише в умовах триваючої російської агресії проти України дозволяє у належних пропорціях говорити про ті трагічні ночі.

nowiony przez Sejm RP uchwałą z dnia 22 lipca 2016 r., dopiero w obliczu wojny, jaką kontynuuje Rosja w Ukrainie, pozwala w należnych proporcjach mówić o tamtych tragicznych nocach. Może niebawem rozpoczną się ekshumacje zamordowanych chłopów, mieszkańców polskich wsi na Ukrainie – na wzór zakończonej już akcji odkrywania grobów niemieckich, agresorów faszystowskich.

W identyfikacji polskich grobów z rzezi wołyńskiej z lat 1943-1945 pomocne mogą być publikacje ogłaszane po konferencjach organizowanych w Muzeum Niepodległości. Również artykuły naukowe zamieszczane w „Roczniku Kresowym”, przekształconym w „Kwartalnik Kresowy”. Niedawno wydaliśmy monografię naukową będącą efektem konferencji w Rzymie. Wybrano to miasto, ponieważ to tutaj po II wojnie światowej rozpoczęły się pierwsze próby dialogu polsko-ukraińskiego, które zainicjowali kardynałowie Josyf Slipyj i Karol Wojtyła. *Pojednanie polsko-ukraińskie. Inspiracje ewangeliczne* – to praca zbiorowa zredagowana przez Marka Melnyka, Jarosława Moskałyka i Henryka Skorowskiego. Autorzy, analizując proces pojednania polsko-ukraiń-

Можливо, незабаром розпочнуться екстумації селян, мешканців польських сіл в Україні, за прикладом уже завершеної акції з виявлення поховань німецьких фашистських агресорів.

У справі ідентифікації польських поховань жертв Волинської різанини 1943–1945 років важливою допомогою можуть стати публікації, що видаються після конференцій, організованих Музеєм Незалежності. Цінним джерелом інформації є також наукові статті, які з'являлися в річному виданні «Rocznik Kresowy», який згодом трансформувався у кварталне видання «Kwartalnik Kresowy». Нещодавно ми видали наукову монографію, яка є підсумком конференції, що відбулася в Римі. Місто обрано не випадково: саме тут після Другої світової війни розпочалися перші спроби польсько-українського діалогу, ініційовані кардиналами Йосифом Сліпим та Каролем Войтилою. Збірник «Польсько-українське примирення. Євангельські натхнення», під редакцією Марка Мельника, Ярослава Москалика і Генрика Скоровського – це спроба осмислення процесу примирення між поляками та українцями через призму християнського вчення про єдність. Автори досліджують як сам процес, так

skiego, wskazali na wartość dialogu między obu narodami, zbudowanego na fundamentach chrześcijańskiej teologii pojednania. Istotne było wskazanie tego, co wydarzyło się do tej pory w relacjach polsko-ukraińskich. Jest to już wytyczona droga prowadząca do ewangelicznego pokoju, pojednania i braterstwa. Wydaje się ona czymś trwałym. Monografia jest próbą interdyscyplinarnej refleksji nad religijnym wymiarem pojednania polsko-ukraińskiego. Wskazano jego historyczny, filozoficzny oraz medialny kontekst.

Kolejnym przyczynkiem, trudnym i niejednoznacznym, do ukazania tragizmu wojny w Ukrainie była wystawa „Trybunał dla Rosji” (5–17 listopada 2024), będąca częścią projektu „Zbrodnie Rosji”. Przedstawiliśmy grafiki ukraińskich artystów, którzy językiem sztuki opowiadają o zbrodniach popełnionych przez Rosję na narodzie ukraińskim, a także o konieczności utworzenia międzynarodowego trybunału karnego dla agresorów. Rosja przez wieki próbowała umocnić swoją władzę na terytorium Ukrainy za pomocą ucisku politycznego, gospodarczego, narodowego i kulturowego, a także stosując represje wobec

i osnovi, na яких він ґрунтується: діалог, побудований на принципах християнської теології воз’єднання. Особливо важливим було вказати на вже здійснені кроки у польсько-українських відносинах, адже ми маємо справу з дорогою, яка вже розпочалася, що веде до миру, примирення і братерства. Здається, вона має стійке підґрунтя. Монографія є міждисциплінарною спробою розгляду релігійного виміру польсько-українського примирення з історичної, філософської та медіальної перспективи.

Ще одним болісним і неоднозначним внеском у розуміння трагізму війни в Україні стала виставка «Трибунал для Росії» (5-17 листопада 2024 року), що була частиною проєкту «Злочини Росії». На ній було представлено малюнки українських художників, які мовою мистецтва розповідають про злочини, вчинені Росією проти українського народу, а також про нагальну потребу створення міжнародного кримінального трибуналу для агресорів. Росія протягом століть намагалася утвердити свою владу на українських землях шляхом політичного, економічного, національного та культурного тиску, переслідування інтелігенції і дисидентів, а також через масові злочини, спрямовані на зни-

inteligencji i dysydentów oraz popełniając masowe zbrodnie na narodzie. Wszystkie te działania miały doprowadzić do zniszczenia państwa i narodu. Ekspozycja była w zamierzeniu wsparciem dla Ukrainy w jej walce o wolność i niepodległość. Zwróciła też uwagę społeczeństwa na długą historię rosyjskiej agresji i na tragedię, którą przeżywa ukraiński naród każdego dnia podczas wojny. Postawiła wiele ważnych pytań dotyczących potrzeby konsolidacji wysiłków międzynarodowych w potępieniu totalitaryzmów, obronie wspólnych wartości cywilizacyjnych, demokracji, podstawowych praw i wolności człowieka.

Na wystawie ukraińskich artystów zaprezentowano wiele projektów współczesnych plakatów, czerpiących inspirację z podobnych projektów wydawanych w Polsce w czasie wojny polsko-rosyjskiej w 1920 roku.

O czasach tej wojny, nazywanej Cudem nad Wisłą, pisał profesor Marek Marian Drozdowski, autor zbioru studiów *W cieniu powstań narodowych i konfliktów XX wieku*, wydane przez Muzeum Niepodległości w 2024 roku. Znajduje się tu między innymi rozdział *Działalność Jana Pawła II na rzecz*

щення української державності та національної ідентичності. Виставка мала на меті підтримати Україну в її боротьбі за свободу і незалежність. Водночас вона звернула увагу громадськості на довгу історію російської агресії та на щоденну трагедію, яку переживає український народ під час триваючої війни. Виставка поставила низку важливих запитань щодо необхідності об'єднання міжнародних зусиль у засудженні тоталітаризму, захисті спільних цивілізаційних цінностей, демократії, основоположних прав і свобод людини.

На виставці українських художників було представлено багато сучасних плакатних проєктів, що черпають натхнення з польських антиросійських афіш з часів війни 1920 року.

Про події, що отримали назву «Чудо над Віслою» і сталися понад сто років тому, писав професор Марк Маріан Дроздовський у збірці наукових статей „W cieniu powstań narodowych i konfliktów XX wieku” («У тіні національних повстань і конфліктів XX століття»), виданій Музеєм Незалежності у 2024 році. Окремий розділ цієї праці „Działalność Jana Pawła II na rzecz polsko-ukraińskiego pojednania, wzajemnego przebaczenia i braterskiej współpracy”, присвя-

polsko-ukraińskiego pojednania, wzajemnego przebaczenia i braterskiej współpracy.

Józef Czechowicz, wybitny poeta, przedstawiciel polskiej awangardy poetyckiej okresu międzywojennego zabity podczas niemieckiego nalotu, w pierwszych dniach po wybuchu II wojny światowej napisał wiersz *W boju*.

*przez mokre oka sieci horyzont
padało są chmury i obłoki szrapneli
po ulewie dzień świeci ryżo
burzy podjudza zblakłą zielen*

*młodziku a tobie żal że wsparty o koło jaszczaka
chorąży zamknął powieki
książka o to jest złote widmo zbłąkanym
w bitwie u rzeki
każdy ją strzał zaprzepaszcza*

*młodziku widzisz bój ale tak jakoś płasko
strzelają broczą biegną krzyczą
pocisków ptactwo
nad okolicą
w grzmocie bliskiej baterii
opada za liściem liść
na hełmy na niski okop*

чений ініціативам святого Івана Павла II щодо польсько-українського примирення, взаємного прощення та братерської співпраці.

Йозеф Чехович, видатний поет, представник польського поетичного авангарду міжвоєнного періоду, загинув під час німецького авіанальоту. В перші дні після початку Другої світової війни він написав вірш «В бою».

*крізь мокре око сітки обрій
дощить тут хмари й шрапнельні уламки
після зливи день рижіє
ламає розпалює вигорівшу зелень*

*юначе а тобі жаль що спершиш
на колесо візка
хорунжий заплющив повіки
книжка вона як золоте марево
для тих хто заблукав у битві край ріки
і кожна стріла її знищує*

*юначе ти бачиш бій але якось рівно
стріляють кровоточать біжать кричать
птаство снарядів
над землею
у гуркоті близької артилерії тихенько*

*kto piosnki nuci po cichu odgania
o śmierci myśl
to ważne gdy spotka się ją oko w oko*

*nie myśleć Jezu nie myśleć
a dobrze to utonie
w przypominaniu wizji które się nie wysnęły*

Wielkie jest bogactwo poezji ukraińskiej tłumaczonej przez Józefa Czechowicza, Zbigniewa Dmitrocę, Tadeusza Korabiewicza czy Bogdana Zadurę. Zapomina się już, że jednym z pierwszych translatorów poezji ukraińskiej był na początku XX wieku Władysław Orkan.

Tadeusz Skoczek

*opadaє листок за листком
на шоломи на низький окоп
хто тихцем наспівує пісню відганяє думки про
смерть
це важливо коли зустрічаєшся з нею віч-на-віч
не думати Боже не думати
і воно точно потоне
у спогаді видінь які не наснилися*

Велике багатство української поезії, перекладеної Йозефом Чеховичем, Збігнєвом Дмитрецею, Тадеушем Корабієвичем та Богданом Задурою. Вже забувається, що одним з перших перекладачів української поезії на початку XX століття був Владислав Оркан.

Тадеуш Сковеч

Adam Chętnik patronem roku 2025 w województwie mazowieckim w 140. rocznicę urodzin

Adam Chętnik był naukowcem, etnografem, muzealnikiem, twórcą nauki o bursztynie, literatem, historykiem i działaczem społecznym. Żył jednak w latach 1885-1967, był wielkim działaczem narodowym, zaangażowanym w budowę państwowości polskiej i tożsamości narodowej. Był współtwórcą ruchu ludowego na wsi, współzałożycielem Związku Młodzieży Wiejskiej, współtwórcą Junactwa – organizacji, która w latach 1912-1917 przygotowywała młodych Polaków do służby Ojczyźnie. Był głównym ideologiem Junactwa, a ono samo współtworzyło w 1917 roku Związek Harcerstwa Polskiego. Adam Chętnik był też bezpośrednim organizatorem plebiscytu warmińsko-mazurskiego, którym

Адам Хентнік – патрон 2025 року в Мазовецькому воєводстві з нагоди 140-ї річниці з дня народження

Адам Хентнік був науковцем, етнографом, музеєзнавцем, засновником науки про бурштин, літератором, істориком і громадським діячем. Живучи в період 1885–1967 років, він був видатним національним діячем, активно залученим до справи розбудови польської державності та національної ідентичності. Він був одним із творців народного руху в сільській місцевості, співзасновником Спілки сільської молоді, а також організації „Юнацтво”, яка в 1912–1917 роках готувала молодь до служіння Батьківщині. Хентнік був головним ідеологом Юнацтва, яке в 1917 році долучилось до створення Спілки польських харцерів. Він також був безпосереднім організатором вармінсько-мазурського плебісциту, під час якого,

z narażeniem życia walczył o polskość tych ziem z brutalnymi Niemcami. W latach 1923-1927 był posłem na Sejm z ramienia Związku Ludowo-Narodowego, czyli ugrupowania, na czele którego stał Roman Dmowski. Kiedy zakończyła się kadencja Chętnika w Sejmie, nadal prowadził różnoraką walkę o polskość Warmii i Mazur.

Do swoich działań otrzymał od Prezydium Rządu i Naczelnego Dowództwa uprawnienia komisaryczne. Wydał wiele książek naukowo-badawczych z zakresu etnografii, bursztyniarstwa, wychowania młodzieży i patriotycznego kształtowania społeczeństwa. Był literatem i historykiem dokumentalistą. W czasie II wojny światowej, poszukiwany przez Niemców, którzy grozili mu karą śmierci, ukrywał się i działał w Warszawie pod przybranym nazwiskiem Antoni Chojnowski. Był żołnierzem Armii Krajowej. Współpracował z rządem RP na uchodźstwie, organizował tajną działalność na terenach Prus, pisał programy rządowe dla przyszłej, wolnej, Polski. Był członkiem Rady Głównej Opiekuńczej. Uczestniczył w tajnym nauczaniu. Jednocześnie kontynuował działalność literacko-

ризикуючи власним життям, віддано боровся за польськість цих земель у протистоянні з жорстокими діями німецької сторони. У 1923-1927 роках був депутатом Сейму від Народно-Національної Спілки – партії, очолюваної Романом Дмовським. Після завершення депутатської каденції продовжив боротьбу за польськість Вармії та Мазур.

Для своєї діяльності отримав комісарські повноваження від Президії уряду та Верховного командування. Він опублікував багато науково-дослідницьких праць у галузі етнографії, бурштинотворення, виховання молоді та патріотичного формування суспільства. Був літератором та істориком-документалістом. Під час Другої світової війни, розшукуваний німцями, які погрожували йому смертю, переховувався у Варшаві під псевдонімом Антоні Хойновський. Був солдатом Армії Крайової, співпрацював з урядом Польщі у вигнанні, організовував підпільну діяльність на території Пруссії, писав урядові програми для майбутньої вільної Польщі. Був членом Головної опікунської ради та брав участь у таємному навчанні. Одночасно продовжував науково-літературну діяльність і працював як докумен-

-naukową i jako dokumentalista, opisując w pamiętnikach dramatyczne dla Polski czasy, o czym świadczą takie publikacje, jak: *Pod niemiecko-hitlerowskim obuchem* oraz *Powstanie sierpniowe*.

Jeszcze w roku 1927 Adam Chętnik otworzył pierwszy w Polsce Skansen Kurpiowski w Nowogrodzie, który został sfinansowany z jego własnych środków. Była to placówka kultury przeznaczona do kształcenia patriotycznego społeczeństwa. Skansen zniszczyli Niemcy jako świadectwo polskości, ale po wojnie został przez Chętnika odbudowany. Tworzył też w tym czasie Muzeum Ziemi w Łomży. Organizował Dział Bursztynu w Muzeum Ziemi w Warszawie i Dział Kurpiowsko-Mazowiecki w warszawskim Muzeum Kultur Ludowych. Wspólnie z Oskarem Kolbergiem, Zygmunt Glogerem, Kazimierzem Przerwą-Tetmajerem i Józefem Chełmońskim jest uznawany za twórcę polskiego regionalizmu i piewcę polskiej kultury ludowej.

Był czynnym członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, komisji antropologicznych towarzystw naukowych w Warszawie, Płocku i Białymstoku, Polskiego Towarzystwa

talist, opisуючи у своїх мемуарах драматичні для Польщі часи, зокрема в таких публікаціях, як *Під німецько-гітлерівським молотом та Серпневе повстання*.

Ще у 1927 році Адам Хентнік заснував у Новогрудці перший у Польщі Курпівський скансен, який профінансував власним коштом. Цей осередок культури був покликаний сприяти патріотичному вихованню суспільства. Під час війни скансен був знищений німцями як символ польськості, проте після визволення Хентнік відновив його знову. У той самий період він також заснував Музей Землі в Ломжі, організував Відділ бурштину в Музеї Землі у Варшаві та створив Курпівсько-Мазовецький відділ у Варшавському музеї народних культур. Разом з Оскаром Кольбергом, Зигмунтом Глогером, Казімежем Пшерв-Тетмаєром і Юзефом Хелмонським вважається творцем польського регіоналізму та співцем польської народної культури.

Був активним членом Польської академії знань, Антропологічних комісій наукових товариств у Варшаві, Плоцьку та Білостоці, Польського краєзнавчого товариства, а також делегатом Ради охорони природи. Підготував близько

Krajoznawczego, a także delegatem Rady Ochrony Przyrody. Opracował około 250 prac zwartych, z których część do dziś nie została wydana, oraz blisko 600 artykułów o licznościowych. Naukowiec, działacz, pisarz – wielki Kurp i Polak Adam Chętnik odznaczony został Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Rodła, Złotą Odznaką za Opiekę nad Zabytkami. Jego imię noszą szkoły w Jednorożcu, Ostrołęce, Nowogrodzie, nosi je także wiele ulic oraz Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe. Na Jego temat wydano wiele publikacji, m.in. prace zbiorowe pt. *Adam Chętnik – Kurp i Polak* oraz *Adam Chętnik. Patriota, uczony, społecznik, polityk*, a także wiele innych omawiających Jego życie i dorobek. Wydano wiele reprintów Jego prac, a także opublikowano to, co nie zostało wydane za życia.

Podsumowaniem Jego dorobku życiowego jest m.in. podjęta z inicjatywy Polskiego Stronnictwa Ludowego uchwała Sejmu z 16 grudnia 2015 r. honorująca Jego osobę oraz pismo prezesa Jarosława Kaczyńskiego skierowane do rodziny z okazji 50-lecia śmierci, podkre-

250 monografii, część z яких досі не була опублікована, а також близько 600 статей до урочистих нагод. Науковець, діяч, письменник, великий Курп і відданий поляк Адам Хентнік був удостоєний низки високих державних нагород: Хреста кавалерського та офіцерського Ордена Відродження Польщі, Золотого Хреста Заслуги, Медалі Родла, а також Золотої відзнаки за опіку над пам'ятками. Його ім'я сьогодні носять школи в Єднорожці, Остроленці та Новогрудці, численні вулиці, а також Остроленське наукове товариство. Йому присвячено багато публікацій, зокрема колективні публікації: *Адам Хентнік – Курп і поляк та Адам Хентнік. Патріот, учений, громадський діяч, політик*, а також інші видання, що висвітлюють його життя і діяльність. Багато його праць були перевидані у формі репринтів, а також опубліковано тексти, що не побачили світ за його життя.

„Важливим підсумком його життєвого шляху стала Постанова Сейму від 16 грудня 2015 року, ініційована Польською селянською партією, якою вшановано його постать. Символічним знаком визнання є також лист голови партії Ярослава Качинського до родини Адама Хентніка з нагоди 50-річчя з дня його смерті,

śląjące znaczenie Chętnika w odrodzeniu się wolnej Polski.

Aktualnie w związku ze 140. rocznicą urodzin Adama Chętnika został On ogłoszony przez sejmik mazowiecki Patronem Roku 2025 w województwie mazowieckim, ale także podlaskim oraz w mieście Ostrołęka. Przygotowywana jest uchwała w Senacie i Sejmie honorująca Jego osobę i dorobek. Przewidziano też wiele wydarzeń kulturalnych przez wiele instytucji, organizacji i środowisk związanych z Jego życiem.

Opracował **Jacek Chętnik** (wnuk)

в якому підкреслюється значення Хентніка у справі відродження вільної Польщі

З нагоди 140-ї річниці від дня народження Адама Хентніка його було проголошено Патроном 2025 року сеймиками Мазовецького та Підляського воєводств, а також містом Остроленка. Наразі готується постанова Сенату й Сейму, покликана вшанувати його постать і здобутки. Упродовж року заплановано низку культурних заходів, які організовують численні установи, організації та середовища, пов'язані з його життям і діяльністю.

Опрацював **Яцек Хентнік** (онук)

Moje zauroczenie strojami ludowymi

Strój: to, co upiększa, zdobi, dekoruje, s t r o i. Tak mawiał mój przyjaciel Stanisław Gawor z Bochni. Paleta polskich strojów ludowych jest przebogata w kolory i bardzo zróżnicowana regionalnie. To ważny fragment dorobku naszej tradycyjnej kultury chłopskiej, a nawet, powiedziałbym, swoisty przedmiot sztuki. Największy rozwój strojów ludowych w Polsce przypada na II połowę XIX oraz początek XX wieku. Wtedy to nastąpiło uwłaszczenie chłopów, także rozwój gospodarki towarowej i przemysłu. To wszystko przyczyniło się do wzrostu możliwości mieszkańców wsi. W okresie międzywojennym, ale już znacznie wcześniej, strój ludowy zaczęto traktować jako odzież odświętną.

Моє захоплення народними народними костюмами

Народний костюм – це наряд, що прикрашає, оздоблює, декорує, н а р я д ж а є. Так казав мій друг Станіслав Гавор із Бохні. Різноманіття польських народних костюмів вражає багатством кольорів та сильно відрізняється залежно від регіону. Це важлива частина культурної спадщини нашого селянського минулого, а іноді – справжній витвір мистецтва. Найбільший розквіт народного вбрання в Польщі припав на другу половину XIX - початок XX століття. У цей період, після розкріпачення селян, активно розвивалася товарна економіка та промисловість, що сприяло підвищенню добробуту сільського населення. Уже тоді, а особливо в міжвоєнний час, народне вбрання дедалі частіше сприймалося як святковий, урочистий одяг.

Nie noszono jej nigdy na co dzień, do pracy domowej, w obejściu czy na polu. Strój zakładano tylko na ważne okazje i uroczystości, do kościoła lub urzędu, ale zawsze na odpusty.

Strój ludowy był zawsze traktowany jako odzież paradna, na pokaz. Jego wygląd był uzależniony od regionu Polski, warunków klimatycznych, rodzaju gospodarki, jak również historii miejsca, w którym powstawał. Inspiracje do tworzenia stroju ludowego bardzo często czerpano z ubiorów szlacheckich, mieszczańskich, a także z mundurów wojskowych. Ubogacenie strojów zależało już od zamożności przyszłych ich właścicieli i całych grup etnicznych.

Należy jednak stwierdzić, że polskie stroje ludowe zachowują wiele podobieństw, choć różnią się między sobą wyglądem. Zachwycają nie tylko nas, Polaków, również inne narody. Dziś najczęściej piękne stroje ludowe pokazują nam bardzo liczne ludowe zespoły pieśni i tańca reprezentujące różne regiony Polski.

Niekoniecznie działają w małych miejscowościach, ale często mają siedziby w miastach wojewódzkich. Wspomnę także o ist-

Його ніколи не носили щодня: ні вдома, ні по господарству, ні в полі. Його вдягали тільки на урочисті події: до костелу чи уряду, обов'язково на урочисте прощення гріхів.

Народне вбрання завжди сприймалося як парадний, репрезентативний одяг. Його вигляд залежав від регіону Польщі, кліматичних умов, типу господарства, а також історії місцевості, в якій воно виникло. Часто натхненням для створення народного костюму були шляхетські, міщанські костюми чи навіть військова форма. Багатство оздоблення залежало вже від добробуту майбутніх власників одягу та етнічних груп.

Проте варто зазначити, що попри зовнішні відмінності, польські народні костюми мають чимало спільних рис. Вони захоплюють не лише нас, поляків, а й інші народи. Сьогодні прекрасні народні костюми найчастіше можна побачити завдяки численним ансамблям піснi й танцю, які представляють різні регіони Польщі.

Ці колективи виступають не лише в малих містечках – часто їхні осередки розташовані у воєводських центрах. Варто також згадати, що подібні ансамблі діють при бу-

нення таких zespołów, które działa przy centrach kultury, szkołach, towarzystwach regionalnych i wyższych uczelniach.

Zauroczenie strojami ludowymi towarzyszy mi od najmłodszych lat. Wprawdzie w Brodnicy, gdzie się urodziłem, nie spotkałem do dzisiaj w katalogach stroju charakterystycznego dla Ziemi Michałowskiej. Zaś w niedalekim Grudziądzu miałem przyjemność śpiewać i tańczyć w zespole ludowym działającym przy młodzieżowym domu kultury. Jednak największy kontakt i obcowanie ze strojem ludowym nastąpiły w Warszawie, gdy w 1983 roku zacząłem pracować w Zarządzie Krajowym Związku Młodzieży Wiejskiej (ZMW). Poznałem wtedy działalność artystyczną wielu młodzieżowych zespołów ludowych, działających na terenie całego kraju. Biorąc udział w licznych wydarzeniach kulturalnych, a zwłaszcza w festiwalach, czasami jako juror, miałem najlepszą okazję do podziwiania wielu pięknych strojów ludowych – polskich i zagranicznych.

Pozwolę sobie wspomnieć, że w latach 90. kierowałem Teatrem Wsi Polskiej w Warszawie, który powstał z inicjatywy ww. ZMW.

динках культури, навчальних закладах, регіональних товариствах та університетах. Моє захоплення народним костюмом бере початок ще з дитинства. Хоча в Бродниці, де я народився, мені досі не траплялися описи костюма, характерного для Землі Міхаловської, у сусідньому Грудзьондзі я мав приємність співати й танцювати в народному ансамблі при молодіжному будинку культури.

Найтісніший контакт із народним костюмом у мене виник у Варшаві, коли в 1983 році я почав працювати у Головному управлінні Спілки сільської молоді (ССМ). Тоді я відкрив для себе мистецьку діяльність численних молодіжних фольклорних колективів з усієї Польщі. Беручи участь у багатьох культурних заходах, зокрема фестивалях – подекуди навіть у ролі члена журі, я мав чудову нагоду милуватися розмаїттям народних костюмів, як польських, так і закордонних.

Згадаю також, що в 1990-х роках я керував Театром Польського Села у Варшаві, створеним за ініціативи вище згаданого ССМ. У народних театральних колективах часто грали люди в оригінальних народних костюмах. Протягом багатьох років я відві-

Bardzo często w zespołach teatrów ludowych można było spotkać osoby, które odgrywały swoje role w oryginalnych strojach ludowych. Jeżdżąc przez kilkanaście lat do Kazimierza Dolnego nad Wisłą, miałem świetną okazję napatrzeć się na wystrojonych uczestników Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków. A gdy byłem prezesem Fundacji Kultury Wsi w Warszawie, starałem się kontynuować Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne „Kupalnocka” czy Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Eurofolk”.

Dodam jeszcze, że fundacja za mojej prezesury powiększyła do 18 kaset wideo niewznowiony do tej pory cykl pod nazwą *Tańce Polskie – śladami Oskara Kolberga*. To była wielka zasługa głównie Stanisława Kolbusza, Ryszarda Zająca i Czesława Siekierskiego.

Ważne, by przypomnieć, że Fundacja Kultury Wsi w 1995 roku, dzięki finansowej pomocy Ministerstwa Kultury i Sztuki, wydała kolorowy album *Strój ludowy w Polsce* znanego fotografa śląskiego Stanisława Gadowskiego.

Było to pierwsze tego typu wydawnictwo w dziejach polskiego edytorstwa. Zawierało 150 barwnych fotogramów prezentujących

дував Казімеж-Дольний над Віслою, де мав чудову нагоду спостерігати за костюмами учасників Загальнонаціонального фестивалю капел і співаків. Це була чудова нагода побачити яскраве розмаїття традиційного вбрання з різних куточків Польщі. Під час мого президентства у Фундації культури села у Варшаві я намагався зберегти та розвивати традицію Міжнародних фольклорних зустрічей «Купальниця» та Міжнародного фольклорного фестивалю «Єврофолк».

Додам, що під час мого головування фундація збільшила архів циклу „Польські танці – слідами Оскара Кольберга” до 18 відеокaset. Це велика заслуга, зокрема, Станіслава Колбуша, Ришарда Зайонца Чеслава Секерського.

Варто згадати, що в 1995 році, завдяки фінансовій підтримці Міністерства культури й мистецтва, Фундація культури села видала кольоровий альбом „Народний костюм у Польщі” відомого сілезького фотографа Станіслава Гадомського.

Це було перше видання такого типу в історії польського книговидавання. Альбом містив 150 кольорових світлин, що яскраво відображали красу й багатство польського народного

piękno i bogactwo polskiego stroju ludowego. Podczas mojej kadencji kierowania ww. fundacją ukazało się w 1997 roku drugie wydanie (na zasadzie dodruku). Po wielu staraniach udało się także sfinalizować wydanie drugiego tomu pt. *Strój ludowy w Polsce – opisy i wykroje* autorstwa prof. Barbary Bazielich z Uniwersytetu Śląskiego (także autorka wstępu do albumu Stanisława Gądomskiego). Osobą, która podjęła się opracowania redakcyjnego wiekopomnego dzieła *Strój ludowy w Polsce*, był dziennikarz Stanisław Gawor, wspierany przez Stanisława Kolbusza, przyszłego dyrektora Centrum Animacji Kultury w Warszawie.

Jak mi wiadomo, wydawnictwo MUZA SA w latach 2004-2007 w ramach serii *Ocalić od zapomnienia* wydało trzy tomy pt. *Polskie stroje ludowe*. Autorką była Elżbieta Piskorz-Branekova z Działu Etnografii Polski i Europy Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie. Wspomniane przeze mnie dzieła są bardzo pomocne nie tylko dla etnografów i znawców strojów ludowych, lecz dobrze służą wszystkim miłośnikom Polski regionalnej.

костюму. Під час мого керівництва фундацією у 1997 році вийшло друге видання (передрук), а згодом після численних зусиль – також другий том під назвою „Народний костюм у Польщі – описи і викрійки” авторства професорки Барбари Базеліх з Сілезького університету (вона ж авторка вступу до альбому Станіслава Гадомського). Редакційну роботу над цим знаковим виданням очолив журналіст Станіслав Гавор, якого підтримував Станіслав Колбуш — майбутній директор Центру культурної анімації у Варшаві.

Наскільки мені відомо, у 2004–2007 роках видавництво MUZA у серії «Зберегти від забуття» опублікувало три томи під загальною назвою «Польські народні костюми». Авторкою була Ельжбета Піскорж-Бранекова з Відділу етнографії Польщі та Європи Державного етнографічного музею у Варшаві. Згадані мною видання дуже корисні не лише для етнографів та знавців народного вбрання, а й для всіх прихильників регіональної Польщі.

Попри твердження, що народний костюм – це краса, яка зникає, він і досі викликає щире захоплення на численних фольклорних концертах, культурних заходах та міжнародних фести-

Choć mówi się, że strój ludowy to piękno odchodzące, jednak nadal jest podziwiany na różnego rodzaju koncertach folklorystycznych, wydarzeniach kulturalnych, międzynarodowych festiwalach pieśni i tańca.

Co ciekawe, do bogactwa ornamentyki, kolorów czy nawet elementów strojów ludowych sprzed dziesiątek lat sięgają współcześni projektanci mody, szczególnie damskiej. Z zadowoleniem patrzę, jak polski folklor inspirowuje współczesnych kreatorów mody do tworzenia nowych kolekcji. Zapytany przez Jarosława Jaskólskiego i Małgorzatę Karolinę Piekarską z Muzeum Niepodległości w Warszawie, czy posiadam pocztówki ze strojami ludowymi, mile zaskoczony, odpowiedziałem: tak.

Z różnych powodów przedstawionych powyżej kolekcjonowanie pocztówek ze strojami ludowymi zaczęło się u mnie dużo wcześniej. Tak, jak zauroczenie polskim folklorem. O ważnej roli, jaką spełniają pocztówki prezentujące polskie stroje ludowe, nie tylko dla etnografów czy etnoarcheologów, nie będę się już rozpisywać.

Razem z żoną, Marią, jesteśmy bardzo zadowoleni, że moja kolekcja doczekała się no-

wałach pieśni i tanцю. Примітно, що до багатства орнаментів, кольорів та елементів традиційного одягу минулих десятиліть дедалі частіше звертаються сучасні модельєри – особливо ті, хто працює з жіночою модою. З великим задоволенням спостерігаю, як польський фольклор надихає дизайнерів на створення нових, яскравих колекцій. Тож коли Ярослав Яскульський і Малгожата Кароліна Пекарська з Музею Незалежності у Варшаві запитали мене, чи маю листівки з народними костюмами, я приємно здивувався і з усмішкою відповів: так.

Моє захоплення польським фольклором, як і збирання листівок із народними костюмами, почалося задовго до згаданих подій. І хоча не буду довго зупинятися на тому, яку вагу мають ці листівки – не лише для етнографів чи етноархеологів – їхнє значення, безперечно, велике.

Разом із моєю дружиною Марією ми щиро раді, що моя колекція отримала нове життя – вона буде представлена широкій аудиторії як у межах виставки, так і на сторінках цього альбому.

Тож насолоджуймося польськими народними костюмами, увіковіченими на листівках

wej prezentacji i będzie oglądana przez wiele osób – podczas wystawy i na kartach niniejszego albumu.

Zatem, podziwiamy polskie stroje ludowe uwiecznione na pocztówkach przez takich malarzy, jak: Zofia Stryjeńska, Maria Orłowska-Gabryś, Wacław Boratyński, Jan Marcin Szancer, Janusz Jurjewicz, Jerzy Karolak, Aleksander M. Haupt i inni.

Warszawa, 9 kwietnia 2025

Marian Sołobodowski

таких художників, як Зоф'я Стриєнська, Марія Орловська-Габрись, Вацлав Боратинський, Ян Марцін Шанцер, Януш Юркевич, Єжи Кароляк, Александер М. Гаупт та інші.

Варшава, 9 квітня 2025
Мар'ян Солободовський

Małgorzata Karolina Piekarska
Muzeum Niepodległości w Warszawie
ORCID: 0000-0002-6551-6839

Bardzo bliscy sąsiedzi, czyli o wystawie

Najszybsza na świecie jest myśl. To z niej zrodził się pomysł na wystawę, a impulsem było 20 wspaniałych kolorowych drzeworytów przedstawiających ukraińskie stroje ludowe, zawartych w tece wydanej w 1993 roku przez Wszzechukraińskie Towarzystwo „Proswita” imienia Tarasa Szewczenki. Znajdujące się w niej 20 barwnych grafik nieznanych z imienia artystów poruszyło mnie z kilku powodów. Po pierwsze, sama technika artystyczna, która uchodzi za jedną z najszlachetniejszych, bo najstarszych. Po drugie, przepyszne kolory i jakość wykonania. Wreszcie, po trzecie, temat, czyli stroje ludowe. To coś, co od zawsze budziło mój zachwyt. Jako mała dziewczynka marzyłam o stroju Krakowianki i lalce Krakowiance. Jako historyczka sztuki

Малгожата-Кароліна Пекарська
Музей незалежності у Варшаві
ORCID: 0000-0002-6551-6839

Дуже близькі сусіди, або про виставку

Найшвидшою у світі є думка. Ця ідея лягла в основу виставки, а вирішальним поштовхом стали 20 вишуканих кольорових гравюр на дереві, що зображують українські народні костюми, які увійшли до папки, виданої у 1993 році Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Двадцять яскравих графічних творів, авторство яких належить невідомим художникам, справили на мене сильне і незабутнє враження з низки причин. По-перше, самою технікою виконання, яка вважається однією з найшляхетніших у графічному мистецтві, адже належить до найдавніших у світі.. По-друге, неймовірними кольорами й якістю виконання. І врешті-решт, темою, тобто народними костюмами. Це завжди викликало у мене величезне захо-

zachwycałam się pracami Wandy Pocij-Uklejowej (1916-1985), której dwa gwasze przedstawiające tańczące pary Krakowiaków od zawsze były w domu, a dziś wiszą na ścianie mojej sypialni. Uklejowa, jeszcze jako Pocijówna, w 20-leciu międzywojennym mieszkała w Chełmie, gdzie przebywali moi dziadkowie i wychowywała się moja mama. Chełm to miasto łączące w sobie dwie kultury. Jako jeden z grodów czerwieńskich był niegdyś miastem koronacyjnym Daniela Halickiego i należał do Rusi Czerwonej, ściśle wiąże się też z historią Rusi Kijowskiej, której spadkobierczynią jest dzisiejsza Ukraina. Jednak od 1387 roku Chełm związany jest z Polską, choć jego okolice latami zamieszkiwali i Polacy, i Rusini. Z tą ziemią związane były ukraińskie osobistości, jak historyk Mychajło Hruszewski (1866-1934), polityk Pyłyp Pyłypczuk (1869-1940) czy działacz społeczny Antin Wasyńczuk (1885-1935). Przedwojenny Chełm był miastem, w którym kwitło życie kulturalne. Z dzieciństwa pamiętam opowieści babci, zagorzałej kinomanki, o polskim filmie, którego seanse oglądała po wielokroć w kinie o nazwie bodajże Wersal. Pamiętam też opowieści

плення. Ще маленькою дівчинкою я мріяла про костюм краков'янки і ляльку в такому ж вбранні. Як історикиня мистецтва, я завжди захоплювалась творчістю Ванди Поцей-Уклеєвої (1916–1985). Дві її гуаші із зображенням танцюючих пар у костюмах краков'ян ще з мого дитинства прикрашали наш дім, а нині висять у моїй спальні. Уклеєва, ще під прізвищем Поцей, у міжвоєнний період мешкала в Хельмі – місті, де жили мої бабуся й дідусь і де зростала моя мама. Хельм – це місто, в якому поєднуються дві культури. Колись, як одне з червенських городів, він був містом коронації Данила Галицького і належав до Червоної Русі, а також тісно пов'язаний з історією Київської Русі – спадкоємицею якої є сучасна Україна. Водночас, з 1387 року Холм належить до Польщі, хоча його околиці протягом років населяли як поляки, так і русини. Із цим краєм пов'язані українські діячі, як-от історик Михайло Грушевський (1866–1934), політик Пилип Пилипчук (1869–1940) та громадський діяч Антін Васиньчук (1885–1935). Довоєнний Хельм був містом із бурхливим культурним життям. Із дитинства пам'ятаю розповіді бабусі, завзятої поціновувачки кіно, про польський

mamy – absolwentki gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego i członkini Towarzystwa Przyjaciół Chełma – o piśmie „Kamena” i jego założycielu Kazimierzowi Andrzejowi Jaworskiemu (1897–1973) oraz o Zenonie Waśniewskim (1891–1945). Medale im poświęcone znajdują się w moich prywatnych zbiorach. Całkiem niedawno przeczytałam, że Waśniewski w 1937 roku, a więc wtedy, gdy moja mama miała zaledwie 10 lat, w jej przyszłym gimnazjum urządził Rucho-
mą Wystawę Sztuki. Prezentowała prace wybitnych polskich artystów, wśród których byli m.in. Władysław Skoczylas (1883–1934) – mistrz drzeworytów i Zofia Stryjeńska (1891–1976) – wybitna polska malarka. Oboje specjalizowali się w tematach ludowych. Wtedy zrozumiałam, skąd u nas na ścianie Uklejowa z takim tematem jak ludowy strój. A teraz, kiedy oglądałam ukraińskie drzeworyty ze strojami, przed oczami stanęły mi prace innych polskich artystów prezentujące polskie stroje ludowe, jakże podobne do tych, które widnieją na ukraińskich grafikach. Przejrzałam muzealne magazyny w poszukiwaniu znaczków o tej tematyce, na których wychowywałam się jako filatelistka, a potem... spytałam Mariana Sołobodowskiego,

film, який вона неодноразово переглядалa в кінотеатрі, що, здається, називався «Версаль». Також пам’ятаю розповіді мами, випускниці гімназії ім. Стефана Чарнецького та членкині Товариства друзів Хельму – про журнал «Камена» та його засновника Казимежа Анджея Яворського (1897–1973), а також про Зенона Вашнівського (1891–1945). Присвячені їм медалі, зберігаються у моїй приватній колекції. Нещодавно я дізналася, що у 1937 році, коли моїй мамі було всього 10 років, Вашнівський організував у її майбутній гімназії Рухому Виставку Мистецтва. На ній були представлені твори видатних польських митців, серед яких – Владислав Сковичас (1883–1934), майстер гравюри на дереві, та Зофія Стрийєнська (1891–1976), видатна польська художниця. Обоє спеціалізувалися на тематиці народного мистецтва. Саме тоді я зрозуміла, чому в нашій оселі на стіні висить робота Уклеєвої на тему народного вбрання. Коли я дивилася на українські гравюри на дереві зі зображеннями народного одягу, мені згадалися роботи польських художників, які теж малювали польські народні костюми: дуже схожі на ті, що на українських малюнках. Я почала переглядати

czy nie ma pocztówek ze strojami ludowymi, bo w naszych zbiorach muzealnych znajdują się zaledwie dwie. To wtedy... na moim biurku wylądowało ich całe pudło.

Wystawa składa się z trzech części. Pierwszą stanowi wspomniane już 20 drzeworytów przedstawiających ukraińskie stroje ludowe. Drugą tworzą pocztówki ze zbiorów Mariana Sołobодовського podzielone na regiony geograficzne. Trzecią – będącą dopełnieniem, ale i łącznikiem pomiędzy grafikami a pocztówkami – wypełniają znajdujące się w gablotce znaczki pocztowe. Dlaczego są łącznikiem? Po pierwsze, trudno wysłać komuś pocztówkę bez znaczka, a po drugie, ich pierwowzory, podobnie jak ukraińskie drzeworyty, zostały wykonane metodą graficzną, choć w tym wypadku mamy do czynienia ze stalorytem.

Podział strojów widocznych na pocztówkach ze zbiorów Mariana Sołободовського nie był prosty. Dzisiejszy podział administracyjny jest inny niż za czasów PRL i jeszcze inny niż w przedwojennej Polsce. Na dodatek regiony geograficzne nie pokrywają się z mapami województw. Sam fakt, że np. Tomaszów Mazowiecki jest w województwie łódzkim,

музейні фонди, шукаючи поштові марки на цю тему, бо з філателії (тобто збирання марок) почалося моє дитяче захоплення. А потім я запитала Мар'яна Солободовського, чи не має він листівок із народними костюмами, бо в нашому музеї ледве можна знайти дві. І тоді... на моєму столі з'явилася ціла коробка з ними.

Виставка складається з трьох частин. Першу становлять уже згадані 20 гравюр на дереві, що зображують українські народні костюми. Другу – листівки з колекції Мар'яна Солободовського, поділені за географічними регіонами. Третю – яка, водночас є доповненням і містком між графіками та листівками – займають поштові марки, розміщені у вітрині. Чому це місток? По-перше, важко надіслати листівку без марки, а по-друге – їхні оригінали, так само як і українські дереворити, були створені графічним способом, хоча у випадку марок це – сталерит.

Поділ костюмів, зображених на листівках із колекції Мар'яна Солободовського, виявився непростим. Сучасний адміністративний поділ Польщі відрізняється від того, що був за часів ПНР (Польської Народної Республіки), а ще більше – від довоєнної Польщі.

a Wysokie Mazowieckie w podlaskim, wiele mówi o tym, z czym trzeba się mierzyć, przygotowując wystawę regionalistyczną. A kiedy weźmiemy pod uwagę fakt, że Boykowie czy Łemkowie żyją nie tylko na terenie Polski, lecz także Ukrainy, problemy się mnożą. Uznałam jednak, że w wypadku Polski skorzystamy z obecnej mapy województw. Natomiast mając w pamięci, że są regiony, które znajdują się w kilku województwach, musiałam podjąć decyzję o przypisaniu ich do jednego. I tak Kurpie, które rozciągają się zarówno na terenie województwa mazowieckiego, jak i podlaskiego – kurpiowskie skanseny są i w mazowieckim Kadzidle, i w podlaskim Nowogrodzie – przypisałam do województwa mazowieckiego.

Wprawdzie okazało się, że w kolekcji pocztówek brak przykładów strojów z Opolszczyzny oraz województwa warmińsko-mazurskiego, co sprawia, że obraz typów ludowych nie jest kompletny, ale... fakt, że najwięcej jest ich z województwa łódzkiego, a mamy Rok Władysława Reymonta, sprawił, iż uznałam to wszystko za rzecz symboliczną. A to, że wśród przedwojennych pocztówek z pol-

До того ж, географічні регіони не відповідають межам воєводств. Сам по собі факт, що, скажімо, Томашув-Мазовецький розташований у Лодзькому воєводстві, а Високе-Мазовецьке — в Підляському, уже свідчить про складнощі, з якими доводиться стикатися під час підготовки регіональної виставки. А якщо зважити на те, що Бойки й Лемки живуть не лише на території Польщі, а й України – складнощів стає ще більше. Я все ж вирішила, що у випадку Польщі використаю сучасну карту воєводств. Однак, враховуючи, що є регіони, які включають кілька воєводств, довелося прийняти рішення, до якого з них їх віднести. Так, наприклад, Курпів, які простягаються як на території Мазовецького, так і Підляського воєводства (курпські скансени є і в мазовецькому Кадзидлі, і в підляському Новогроді), я віднесла до Мазовецького воєводства.

Хоча з'ясувалося, що в колекції листівок бракує прикладів костюмів із Опольщини та Вармінсько-Мазурського воєводства, що означає, що образ народних типів не є повним, але... сам факт, що найбільше листівок походить із Лодзького воєводства, і те, що цей

skimi strojami ludowymi znajdują się też te z Wileńszczyzny, czyli terenu dzisiejszej Litwy, a także z Podola i Polesia, czyli dzisiejszej Ukrainy, tłumaczy tytuł wystawy. Naprawdę jesteśmy bliskimi sąsiadami. I wynika to nie tylko ze wspólnych granic, lecz także z tego, że kiedyś stanowiliśmy jedno państwo – wielonarodowościową Rzeczpospolitą, a niektóre nasze stroje ludowe są do siebie bardzo podobne.

Stroje ludowe i ich regionalny podział

Ludzie już od czasów prehistorycznych myśleli o odzieży nie tylko jako o ochronie dla ciała przed zimnem, wiatrem, deszczem i innymi żywiołami, ale też o tym, by była estetyczna, a nawet piękna. Stroje ludowe, w znaczeniu odświętnego ubioru włościan, stanowią dziedzictwo materialne każdego narodu. Zarówno na ziemiach Polski, jak i Ukrainy okres największego rozwoju strojów ludowych przypada na 2. połowę XIX i początek XX wieku. Ma to związek nie tylko z uwłaszczeniem chłopów, lecz także rozwo-

pie ogłoszonego Rokiem Władysława Reymonta, który przyjął jako symboliczny zbieg. A te, co wśród довоєнних листівок із польськими народними костюмами є також ті, що походять із Віленщини (теперішня Литва), Поділля й Полісся (теперішня Україна), пояснює назву виставки. Ми й справді близькі сусіди. І це впливає не лише зі спільного кордону, але й з того, що колись ми становили єдину державу – багатонаціональну Річ Посполиту, і деякі наші народні костюми дуже схожі між собою.

Народні костюми та їх регіональний поділ

Люди ще з доісторичних часів думали про одяг не лише як про захист від холоду, вітру, дощу та інших стихій, але й як про щось естетичне, а навіть – прекрасне. Народні костюми, у значенні святкового вбрання селян, є матеріальною спадщиною кожного народу. Як на землях Польщі, так і України, періодом найбільшого розквіту народного костюма була друга половина XIX і початок XX століття. Це пов'язано не лише з наділенням

jem gospodarki i przemysłu, co miało ogromny wpływ na wzrost zamożności tej warstwy społecznej. Rzecz jasna należy odróżnić polski strój ludowy od stroju narodowego, którym w czasie zaborów stały się ubiory szlacheckie (sarmackie bądź kontuszowe), stając się tym samym strojami ogólnonarodowymi.

Stroje ludowe, czyli odświętne ubrania włościan, są zróżnicowane w zależności od regionu. We wszelkich monografiach dotyczących polskich strojów przywykło się stosować układ regionalny, a podstawą klasyfikacji jest wyodrębnienie pięciu regionów historycznych, w których wyodrębnia się poszczególne stroje. W kolejności alfabetycznej są to:

Małopolska:

- Stroje małopolskie:
 - częstochowski
 - kielecko-włoszczowski
 - krakowski
 - Łachów (sądeckich)
 - łańcucki
 - opoczyński
 - pogórzański

селян землею, але й з розвитком економіки й промисловості, що суттєво вплинуло на зростання добробуту цього суспільного прошарку. Звісно, потрібно відрізнити польський народний костюм від національного вбрання, яке за часів поділів Польщі стало характерним для шляхти (сарматські або контушові строї), і ці костюми стали загальнонаціональними.

Народні костюми, тобто святкове селянське вбрання, відрізняються залежно від регіону. У всіх монографіях, присвячених польському народному вбранню, традиційно використовується регіональний поділ, а основою класифікації є виділення п'яти історичних регіонів, у межах яких розрізняють окремі костюми. В алфавітному порядку це:

Малопольське воєводство

- Костюми малопольського воєводства
 - Ченстоховський
 - Келецько-Влощовський
 - Краківський
 - Ляхів Сандомирських
 - Ланьцутський
 - Опочинський
 - Погужанський

- przeworski
- radomski
- rzeszowski
- sandomierski
- świętokrzyski
- wilamowski
- zagłębiowski
- Stroje góralskie:
 - bojkowski
 - górali babiogórskich
 - górali beskidzkich
 - górali pienińskich
 - górali podhalańskich
 - górali sądeckich
 - górali wiślańskich
 - górali żywieckich
 - łemkowski
 - orawski
 - spiski

Mazowsze, Sieradzkie i Łęczyckie:

- biłgorajsko-tarnogrodzki
- chełmski
- kołbielski
- krzczonowski
- krzczonowski (lubelski)

- Пшеворський
- Радомський
- Ряшівський
- Сандомирський
- Свентокшиський
- Вілямівський
- Заглебський
- Гуральські костюми:
 - Бойківський
 - Гуралів з Бабої Гури
 - Бескидських гуралів
 - Пенінських гуралів
 - Підгалянських гуралів
 - Сандомирських гуралів
 - Вісланських гуралів
 - Живецьких гуралів
 - Лемківський
 - Оравський
 - Списький

■ **Мазовше, Серадзьке і Ленчицьке:**

- Білгорайсько-Тарногрудський
- Холмський
- Колбельський
- Крщоновський
- Крщоновський (Люблінський)

- kurpiowski z Puszczy Białej
- kurpiowski z Puszczy Zielonej
- łęczycki
- łowicki
- łukowski
- piotrkowski (wolborski)
- podlaski nadbużański
- radzyński
- sannicki
- sieradzki
- wieluński
- wilanowski z nadwiślańskiego Urzecza
- włodawski

Pomorze:

- borowiacki
- chełmiński
- dobrzyński
- kaszubski
- kociewski
- lubawski
- mazurski
- michałowski
- powiślański
- pyrzycki
- słowiński

- Курпів з Пущі Білій
- Курпів з Пущі Зеленої
- Ленчицький
- Ловицький
- Луківський
- Пйотрковський (Вольборський)
- Підляський надбужанський
- Радзинський
- Санницький
- Серадзький
- Велюньський
- Вілянівський з надвіслінського Уржеча
- Влодавський

■ Помор'я:

- Боровяцький
- Хелмінський
- Добжинський
- Кашубський
- Кочевський
- Любауський
- Мазурський
- Міхаловський
- Повіслінський
- Пиржіцький
- Словінський

- tucholski
- warmiński
- żuławski

Śląsk:

- Dolny Śląsk:
 - głogowski
 - jeleniogórski
 - kaczawsko-nadbobrzański
 - karkonoski
 - kłodzki
 - z rejonu Nysy
 - wałbrzyski
 - wrocławski
- Górny Śląsk:
 - cieszyński
 - górali czadeckich
 - górali śląskich
 - Jacków jabłonkowskich
 - kozielski
 - Lachów śląskich
 - pszczyński
 - raciborski
 - rozbarski (górzański)

- Тухольський
- Вармінський
- Жулавський

Сілезія:

- Нижня Сілезія:
 - Глоговський
 - Єленегурський
 - Качавсько-Надбобжанський
 - Карконоський
 - Клодзький
 - З району Ниси
 - Валбжихський
 - Вроцлавський
- Верхня Сілезія:
 - Цешинський
 - Гуралів з Чадеца
 - Сілезьких гуралів
 - Яблунковських Джаків
 - Козельський
 - Ляхів сілезьких
 - Пщинський
 - Рациборський
 - Розбарський (гірський)

Wielkopolska i Kujawy:

- kujawski
- krajeński
- pałucki
- kaliski
- bamberski (Bambrów poznańskich)
- poznański wiejski
- biskupiński
- szamotulski
- międzyrzecko-babimojski (lubuski)
- hazacki (Hazacy)
- kościański

Z kolei stroje ukraińskie w klasyfikacji dzielą się na cztery regiony, w których się je wyodrębnia. W kolejności alfabetycznej są to:

- lasostepowy (centralny)
- galicki
- opolski
- podolski
- połtawski
- słobożański
- środkowonaddnieprzański
- wołyński
- karpacki (południowo-zachodni)

Великопольща та Куяви:

- Куявський
- Краєнський
- Палуцький
- Каліський
- Бамберський (познанські бамбери)
- Познанський сільський
- Біскупінський
- Шамотульський
- Мендзижечко-Бабімоїський (лубуський)
- Гацацький (гацяки)
- Костянський

Українські народні костюми, згідно з класифікацією, поділяються на чотири регіони. В алфавітному порядку це:

- **Лісостеповий (центральний)**
- Галицький
- Опільський
- Подільський
- Полтавський
- Слобожанський
- Середньонадніпрянський
- Волинський
- Карпатський (південно-західний)

- bojkowski
- bukowskiński
- huculski
- łemkowski
- pokucki
- zakarpacki

- poleski (północny)
 - czernihowski
 - kijowski
 - nowogrodzko-siewierski
 - wołyński
 - żytomierski

- stepowy (południowy)
 - budziacki
 - dolnonaddnieprzański
 - krymski
 - nadazowski
 - odeski
 - taurydzki

- Бойківський
- Буковинський
- Гуцульський
- Лемківський
- Покутський
- Закарпатський

- **Поліський (північний)**
 - Чернігівський
 - Київський
 - Новгородсько-Сіверський
 - Волинський
 - Житомирський

- **Степовий (південний)**
 - Бужацький
 - Нижньонаддніпрянський
 - Кримський
 - Приазовський
 - Одеський
 - Таврійський

Stroje ludowe od zawsze były natchnieniem dla artystów. Ukraińskie ubiory studiował malarz i poeta Taras Szewczenko (1814-1861), stając się jednym z najważniej-

Народні костюми завжди були натхненням для митців. Український одяг вивчав художник і поет Тарас Шевченко (1814-1861), який став одним із найважливіших україн-

szych ukraińskich etnografów. Sam wywodził się z rodziny włościańskiej i był chłopem pańszczyźnianym w położonej w guberni kijowskiej wsi Moryńce, należącej do zrusyfikowanego Niemca Wasilija Engelhardta. By móc studiować na petersburskiej Akademii, na którą nie dopuszczano pańszczyźnianych chłopów, musiał wykupić się z poddaństwa. Stało się to możliwe dzięki pomocy petersburskich malarzy. Jeden z nich sprzedał na licytacji swój obraz, a za uzyskane w ten sposób pieniądze wykupił Szewczenkę od Engelhardta, co pozwoliło artyście na akademickie studia. W 1843 roku podczas podróży po Ukrainie Szewczenko zebrał w różnych miastach i wsiach obwodów kijowskiego, czernihowskiego i połtawskiego, a także samej Połtawy materiały etnograficzne. Były to szkice domów, ale też ubrań napotkanej ludności miejscowej. Zrobił to na zlecenie Komisji Archeograficznej, która poleciła mu zebrać informacje o kulturze materialnej i duchowej narodu ukraińskiego. Szewczenkę zainteresowały wtedy zwłaszcza stroje biednego chłopstwa. Odtworzył więc kompletne ubiory, zarówno męskie, jak i kobiece, i to nie tylko

ських етнографів. Він сам походив із селянської родини і був кріпаком у селі Моринці, розташованому в Київській губернії, яке належало зрусифікованому німцю Василю Енгельгардту. Щоб мати змогу навчатися в Петербурзькій академії мистецтв, куди не допускали кріпосних селян, Шевченко мусив викупити себе з кріпацтва. Це стало можливим завдяки допомозі петербурзьких художників. Один із них продав на аукціоні свою картину, а за отримані гроші викупив Шевченка в Енгельгардта, що дозволило митцю розпочати академічне навчання. У 1843 році під час подорожі Україною Шевченко зібрав етнографічні матеріали в різних містах і селах Київської, Чернігівської та Полтавської губерній, а також у самій Полтаві. Це були начерки будинків, а також одягу місцевого населення. Він зробив це за дорученням Археографічної комісії, яка доручила йому зібрати інформацію про матеріальну і духовну культуру українського народу. Особливо Шевченка тоді зацікавили костюми бідного селянства. Він відтворив повні комплекти одягу – як чоловічого, так і жіночого, не лише літнього, а й зимового. Малював у ко-

letnie, lecz także zimowe. Malował je w kolorze, podkreślając przy tym smak i zdolności prostych ludzi do ozdabiania swoich rzeczy haftami i ornamentami¹.

Z kolei w 1862 roku malarz i ilustrator, absolwent krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych, Walery Eljasz-Radzikowski (1840-1905) wydał pionierską publikację zawierającą wykonane przez siebie rysunki strojów, a zatytułowaną *Ubiory ludu dawnej Polski*². Było to pierwsze wydawnictwo z dziedziny kostiumologii, w której stał się wkrótce specjalistą. Za uzyskane honorarium artysta mógł sfinansować nauki na Akademii Sztuk Pięknych w Monachium, co pozwoliło mu doskonalić się w sztuce malarskiej, a po powrocie na ziemię polskie opublikować w latach 1879-1899 wielkie dzieło zatytułowane *Ubiory w Polsce i u sąsiadów od IX-XV w.*³ Materiały do niego zbierał przez prawie 30 lat. Jego prace były wielokrotnie

льорі, підкреслюючи смак і вміння простих людей прикрашати свої речі вишивкою та орнаментами¹.

А вже у 1862 році художник і ілюстратор, випускник Краківської школи образотворчих мистецтв Валерій Ельяш-Радзіковський (1840–1905) видав першу публікацію з виконаними ним малюнками костюмів під назвою «Одяг народу давньої Польщі»². Це було перше видання з костюмології, в якій він згодом став спеціалістом. Завдяки отриманому гонорару митець зміг профінансувати своє навчання в Академії мистецтв у Мюнхені, що дозволило йому вдосконалити свій живопис, а після повернення на польські землі в 1879-1899 роках опублікувати масштабний твір «Одяг у Польщі та в сусідів від IX до XV ст.»³ Матеріали до нього він збирав майже 30 років. Його роботи неодноразово використовувалися в інших пу-

¹ *Ukrainskij narodnyj odiah, Ukrainian folk costume*, Toronto-Philadeplhia, 1992, s. 18.

² W. Eljasz, *Ubiory ludu dawnej Polski*, Kraków 1862, nakład J. Bensdorfa.

³ W. Eljasz, *Ubiory w Polsce i u sąsiadów od IX-XV w.*, t.1-4; nakł. autora; Drukarnia „Czasu” pod zarządem Józefa Łakocińskiego, Kraków; 1879;

¹ Український народний одяг, *Ukrainian folk costume*, Toronto-Philadeplhia, 1992, s. 18.

² Ельяш В. Одяг народу давньої Польщі. Краків: Вид. Й. Бенсдорфа, 1862.

³ Ельяш В. Одяг у Польщі та в сусідів з IX–XV ст. У 4 т. Краків: Друкарня «Час» під керівництвом Юзефа Лакоцінського, авторське видання, 1879.

wykorzystywane w innych publikacjach, m.in. w dziele Józefa Chociszewskiego (1837-1914) *Malowniczy opis Polski, czyli geografia ojczystego kraju*.

Autorzy ukraińskich grafik pozostają na razie anonimowi, ale zarówno oni, jak i artyści, których pocztówki i znaczki prezentujemy w katalogu, nie musieli już wykonywać tak pionierskich prac, jakie były udziałem Tarasa Szewczenki czy Walerego Eljasza-Radzikowskiego. Ich prace powstały przeszło sto lat później, gdy udoskonaliły się i techniki graficzne, i fotograficzne, i drukarskie. Tworząc swoje prace, szli przetartymi już szlakami.

Małgorzata Karolina Piekarska

блікаціях, зокрема в праці Юзефа Хоцішевського (1837-1914) «Мальовничий опис Польщі, або географія рідної країни».

Автори українських графічних зображень наразі залишаються анонімними, однак і вони, і митці, чиї листівки й марки ми представляємо в каталозі, вже не мусили виконувати таку новаторську роботу, яку колись здійснили Тарас Шевченко чи Валерій Ельяш-Радзіковський. Їхні праці з'явилися більш ніж сто років потому, коли вже були значно удосконалені як графічні чи фотографічні, так і друкарські техніки. Створюючи свої роботи, вони йшли вже протоптаними стежками.

Малгожата-Кароліна Пекарська

Wydawca grafik

OGÓLNOUKRAIŃSKIE TOWARZYSTWO „PROSWITA” IMIENIA TARASA SZEWCZENKI – organizacja społeczna o charakterze kulturalno-oświatowym działająca zarówno na terenie Ukrainy (historycznej i współczesnej), jak i w ośrodkach diaspory ukraińskiej. Towarzystwo powstało w 1868 roku we Lwowie jako przeciwwaga dla antyukraińskich nurtów w życiu kulturalnym. Wśród założycieli byli m.in. Kornelio Suszkewycz i Mychajło Kossak. „Proswita” prowadziła działalność kulturalną, oświatową i wydawniczą. Istniała na ukraińskich ziemiach do 1939 roku, a potem jej tradycje kultywowali ukraińscy emigranci za granicą. Odrodzenie było możliwe dopiero po przemianach ustrojowych. W 1989 roku założono Ukraińskie Towarzystwo Językowe T.G. Szewczenki, które w 1991 roku przekształcono w Ogólnoukraińskie Towarzystwo „Proswita” imienia Tarasa Szewczenki.

Видавництво малюнків

ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА» ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – соціальна організація культурно-освітнього характеру, що діяла як на території України (історичної та сучасної), так і в осередках української діаспори. Товариство було засноване у 1868 році у Львові як протипага антиукраїнським тенденціям у культурному житті. Серед засновників були, зокрема, Корнило Сушкевич та Михайло Косак. «Просвіта» здійснювала культурну, освітню та видавничу діяльність. Вона існувала на українських землях до 1939 року, а потім її традиції зберігали українські емігранти за кордоном. Відродження організації було можливе лише після політичних змін. У 1989 році було засновано Українське Мовне Товариство імені Т.Г. Шевченка, яке у 1991 році було перетворене на Загальноукраїнське Товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Wydawcy pocztówek

GALERIA POLSKA – wydawnictwo działające w latach 20. XX wieku w Krakowie. Specjalizowało się w drukowaniu reprodukcji i pocztówek z malarstwem polskim. Pod jego nazwą kryła się firma K. Hefner i J. Berger. Zajmowała się reprodukcjami malarstwa polskiego.

K. WOJUTYŃSKI I S-KA to warszawska firma założona przez Konstantego Wojutyńskiego ok. roku 1900 i działająca prawdopodobnie do wybuchu II wojny światowej. Początkowo był to skład papieru, ale jeszcze przed rokiem 1908 nastąpiła zmiana profilu i firma wyspecjalizowała się w masowej produkcji widokówek, z ujęciami przede wszystkim Warszawy, ale też innych miejscowości Królestwa Polskiego, a po roku 1918 Rzeczypospolitej. Publikowano też fotografie mieszkańców Polski w strojach ludowych.

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE (dawniej: Towarzystwo Ludoznawcze) – polskie stowarzyszenie naukowe o profilu antropologicznym, założone 9 lutego 1895 r. we

Видавництво листівок

ГАЛЕРІЯ ПОЛЬСЬКА – видавництво, що діяло в 20-х роках XX століття у Кракові. Займалося виготовленням репродукцій і листівок з польським живописом. Під цією назвою працювала фірма К. Гефнера та Я. Бергера. Вона займалася репродукціями польського живопису.

К. ВОЮТИНСЬКИЙ І С-КА – варшавська фірма, заснована Константім Воютинським близько 1900 року, яка, ймовірно, діяла до початку Другої світової війни. Спочатку це був склад паперу, але ще до 1908 року фірма змінила профіль і почала спеціалізуватися на масовому виробництві листівок, переважно з краєвидами Варшави, а також інших міст Королівства Польського та, після 1918 року, Республіки Польща. Окрім того, публікувалися фотографії жителів Польщі в народних костюмах.

ПОЛЬСЬКЕ ТОВАРИСТВО НАРОДОЗНАВСТВА (раніше: Товариство Народнознавства) – польське наукове товариство з антропологічним профілем, засноване 9 люто-

Lwowie, dziś mające siedzibę we Wrocławiu. Od 1949 roku wydaje *Atlas polskich strojów ludowych* – serię zeszytów stanowiących szczegółowe opracowanie ubiorów regionalnych z poszczególnych okolic Polski. Pocztówki stanowią reprodukcje ilustracji z atlasu. Głównymi ilustratorami w latach 1949-1963 byli Maria Orłowska-Gabrys oraz Jerzy Karolak.

ROBOTNICZA SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „PRASA-KSIĄŻKA-RUCH” (RSW „Prasa-Książka-Ruch”) – polskie wydawnictwo utworzone w 1973 roku w wyniku połączenia Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa”, wydawnictwa Książka i Wiedza oraz Przedsiębiorstwa Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch”. W ramach działalności wydawano pocztówki sygnowane: Zespół Artystów Plastyków oraz Twórczy Zespół Artystów Plastyków.

RUCH – przedsiębiorstwo powstało jeszcze w 1918 roku w Warszawie, kiedy Jan Stanisław Gebethner i Jakub Mortkowicz podpisali akt notarialny powołujący do życia Polskie Towarzystwo Księgarni Kolejowych RUCH Sp. z o.o. z oddziałami w większych miastach:

go 1895 roku у Львові, нині з офісом у Вроцлаві. З 1949 року видає Атлас польських народних костюмів – серію брошур та видань, що містять докладні описи традиційного одягу з різних регіонів Польщі. Листівки являють собою репродукції ілюстрацій з атласу. Головними ілюстраторами в 1949-1963 роках були Марія Орловська-Габрись та Єжи Каролак.

Робітнича Видавнича Спілка «ПРЕСА-КНИГА-РУХ» (РВС «Преса-Книга-Рух») – польське видавництво, створене у 1973 році внаслідок об’єднання Робітничої видавничої спілки «Преса», видавництв «Книга» і «Знання», а також підприємства з розповсюдження преси та книжок «Рух». У межах своєї діяльності випускало листівки з підписами: «Загін художників-пластиків» та «Творчий колектив художників-пластиків».

RUCH (РУХ) – підприємство, що було засноване ще в 1918 році у Варшаві, коли Ян Станіслав Гебетнер і Якуб Морткович підписали нотаріальний акт, засновуючи Польське Товариство Книгарень Залізниць ТОВ RUCH з відділеннями в більших містах: Гданськ,

Gdańsku, Krakowie, Lwowie i Poznaniu. Towarzystwo stawiało sobie za cel misję upowszechniania czytelnictwa, organizując sieć kiosków dworcowych. W 1935 roku RUCH stał się jedynym kolporterem ogólnopolskim. Po wojnie został upaństwowiony i zarządzeniem prezesa Rady Ministrów oraz ministra poczt i telegrafów z 17 listopada 1949 r. utworzono przedsiębiorstwo pod nazwą Państwowe Przedsiębiorstwo Kolportażu „Ruch”. Potem włączone w strukturę resortu poczty i telegrafów, w 1955 roku w Centralny Zarząd RUCH, a nieco później w Zjednoczenie Przedsiębiorstw Upowszechniania Prasy i Książki, które w 1973 r. weszło w skład Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa-Książka-Ruch” (RSW). W okresie PRL przedsiębiorstwo było monopolistą w kolportażu prasy. Kolportowało też książki, zajmowało się działalnością poligraficzną i handlem detalicznym. W 1974 roku wyodrębniła się z niego Krajowa Agencja Wydawnicza (KAW).

SALON MALARZY POLSKICH przy ulicy Floriańskiej w Krakowie istniał w latach 1885-1939. Było to wydawnictwo specjalizujące

Краків, Львів і Познань. Товариство мало на меті популяризацію читання, організовуючи мережу кіосків на вокзалах. У 1935 році RUCH став єдиним загальнонаціональним дистриб'ютором. Після Другої світової війни його було націоналізовано, і згідно з розпорядженням голови Ради Міністрів та міністра пошти й телеграфів від 17 листопада 1949 року було створено підприємство під назвою Державне підприємство розповсюдження преси «RUCH». Потім воно було включене до структури міністерства Пошти і Телеграфу, у 1955 році – до Центрального управління RUCH, а трохи пізніше – до Об'єднання підприємств популяризації преси та книги, яке у 1973 році увійшло до складу Робітничої видавничої спілки «ПРЕСА-КНИГА-РУХ». У період ПНР (Польської Народної Республіки) підприємство мало монополію на розповсюдження преси. Воно також розповсюджувало книги, займалося поліграфічною діяльністю і роздрібною торгівлею. У 1974 році на його основі було створено окрему структуру Національне Видавниче Агентство.

się w pocztówkach krakowskich, artystycznych i patriotycznych. Już na przełomie XIX i XX wieku było bardzo znane i renomowane. Należało do największych na ziemiach polskich. Firmę w 1885 roku założył Henryk Frist (1855-1921), który zajmował się działalnością wydawniczą, a ponadto handlem i wyceną dzieł sztuki. Po śmierci Henryka w 1920 roku właścicielami firmy Salon Malarzy Polskich zostali jego spadkobiercy, Juliusz i Józef Frist. Salon wydawał karty pocztowe z reprodukcjami malarstwa polskiego, pocztówki o charakterze patriotycznym, a także z widokami miast, góorskimi pejzażami i okolicznościowe.

SPORT I TURYSTYKA – wydawnictwo, które w czasach PRL specjalizowało się w publikacjach sportowych, przewodnikach i informatorach turystycznych. Powstało w 1953 roku z połączenia redakcji sportowej Wydawnictwa MON oraz Spółdzielni Wydawniczej „Kraj”. Działo do 1956 roku.

SPÓŁDZIELCZY INSTYTUT WYDAWNICZY „KRAJ” – wydawnictwo działające w PRL w latach 1946-1960.

САЛОН МАЛЯРІВ ПОЛЬСЬКИХ розташований на вулиці Флоріанській у Кракові, діяв з 1885 по 1939 рік. Це було видавництво, що спеціалізувалося на випуску листівок на краківську, мистецьку та патріотичну тематику. На межі XIX і XX століть воно набуло великої популярності й стало одним із найбільших на теренах польських земель. Фірму заснував у 1885 році Генрик Фріст (1855–1921), який займався не лише видавничою діяльністю, а й торгівлею та експертизою художніх творів. Після смерті Генрика у 1920 році власниками фірми «Салон польських художників» стали його спадкоємці – Юліуш і Юзеф Фріст. Салон продовжив видавати листівки з репродукціями польського живопису, патріотичні листівки, а також краєвиди міст, гірські пейзажі та святкові листівки.

СПОРТ І ТУРИСТИКА – видавництво, що в період Польської Народної Республіки спеціалізувалося на публікаціях, присвячених спорту, туристичних путівниках та інформаційних бюлетенях. Воно було засноване у 1953 році шляхом об’єднання редакції спортивного видавництва Міністерства оборони та Спілки видавців «Край». Діяло до 1956 року.

TOWARZYSTWO SZKOŁY LUDOWEJ było organizacją oświatową działającą w latach 1891-1940 na terenie Galicji, a następnie w południowej i wschodniej części II Rzeczypospolitej. Jego pierwszym prezesem i inicjatorem powstania był poeta Adam Asnyk. Głównym celem Towarzystwa było „szerzenie oświaty wśród ludu polskiego”. Zgodnie ze statutem przyjętym 2 lutego 1908 roku realizowano go m.in. przez wydawanie i finansowanie czasopism ludowych i wydawnictw popularnych oraz publikowanie własnego czasopisma, poświęconego sprawom Towarzystwa i oświaty ludowej. Pocztówki były tzw. wydawnictwem popularnym. Publikowane były przez poszczególne oddziały, a nawet koła działające w małych miejscowościach.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW – działało przy Ministerstwie Poczty i Telegrafów w latach 30. XX wieku.

СПІЛКА ВИДАВНИЧА «КРАЙ» – видавництво, яке діяло в ПНР в 1946-1960 роках.

ТОВАРИСТВО ШКОЛИ ЛЮДОВОЇ було освітньою організацією, яка діяла в 1891-1940 роках на території Галичини, а потім на південному та східному заході Другої Республіки Польща. Її першим президентом та ініціатором заснування був поет Адам Асник. Головною метою Товариства було «поширення освіти серед польського народу». Згідно зі статутом, ухваленим 2 лютого 1908 року, діяльність Товариства здійснювалася, зокрема, через видання та фінансування народних часописів і популярних публікацій, а також через публікацію власного журналу, присвяченого питанням діяльності Товариства та народної освіти. Листівки вважалися так званими популярними виданнями. Їх випускали окремі відділення, а подекуди – навіть гуртки, що діяли в невеликих населених пунктах.

ВИДАВНИЦТВО МІНІСТЕРСТВА ПОШТ І ТЕЛЕГРАФІВ – діяло при Міністерстві Пошти та Телеграфів в 30-х роках XX століття.

Autorzy pocztówek

Wacław Boratyński (1908-1939)

Malarz i grafik, który pierwsze nauki malarstwa pobierał u Władysława Kołomłockiego (1892-1939), swojego nauczyciela w gimnazjum w Gostyniu. Następnie kształcił się w Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, a potem w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie. W 1929 roku poznał Stanisława Szukalskiego i zafascynowany jego ideami artystycznymi przyłączył się do założonej przez niego grupy artystycznej Szczep Szukalszczyków herbu Rogate Serce. W 1931 r. zamieszkał na stałe w Poznaniu. Współpracował z polskimi czasopismami artystycznymi, m.in. krakowską „Polonią” oraz tamtejszym wydawnictwem Salon Malarzy Polskich. Ilustrował poznańskie pismo „Tęcza”. Projektował też znaczki dla Poczty Polskiej. Zmarł z ran odniesionych w trakcie walk w obronie Lwowa we wrześniu 1939 roku.

Автори поштових листівок

Вацлав Боратинський (1908-1939)

Польський художник і графік, який почав навчання живопису у Владислава Коломлоцького (1892-1939), свого вчителя в гімназії в Гостині. Пізніше навчався в Школі мистецтв у Познані, а потім у Державній школі декоративних мистецтв і художньої промисловості в Кракові. У 1929 році художник познайомився зі Станіславом Шукальським, і захоплений його художніми ідеями приєднався до створеної ним художньої групи «Плем'я Rogate serce». У 1931 році оселився в Познані. Боратинський співпрацював з польськими художніми журналами, зокрема з краківською «Полонією» та місцевим видавництвом «Салон Польських Художників». Він також ілюстрував познанське видання «Тęcza» (Радуга). Крім того, проектував поштові марки для Польської Пошти. Загинув від ран, отриманих під час оборони Львова у вересні 1939 року.

Edmund Cieczkiewicz (1872-1958)

Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie pod kierunkiem Jacka Malczewskiego. Malował krajobrazy górskie, sceny rodzajowe, portrety. Wiele jego obrazów zdobyło dworce kolejowe w Tarnowie i Nowym Sączu, gdyż artysta do 1914 roku pracował jako urzędnik kolejowy. Współpracował z Salonem Malarzy Polskich, dlatego pocztówki z reprodukcjami jego obrazów obieły cały kraj i były znane także zagranicą.

Irena Czarnecka

Malarka, graficzka i ilustratorka książek dla dzieci. Ilustrowała m.in. powieści Hanny Muszyńskiej-Hoffmannowej i Janiny Porazińskiej, Marii Kownackiej, Jadwigi Korczakowskiej i Czesława Janczarskiego oraz niemiecko- i anglojęzyczne przewodniki po Polsce.

Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958)

Malarka i graficzka. Studiowała w Szkole Sztuk Pięknych dla Kobiet Toli Certowiczówny w Krakowie, następnie w Académie Julian oraz do 1904 roku w École des Beaux-Art w Paryżu. Zadebiutowała na wystawie Towarzystwa

Едмунд Цсчкевич (1872-1958)

Навчався в Академії образотворчих мистецтв у Кракові під керівництвом Яцека Мальчевського. Малював гірські пейзажі, сцени побуту та портрети. Багато його картин прикрашали вокзали в Тарнові та Новому Сончі, оскільки художник до 1914 року працював на адміністраторській залізничній посаді. Співпрацював з «Салонем Польських Художників», тому поштові картки з репродукціями його картин були відомі не лише в Польщі, а й за кордоном.

Ірена Чарнецька

Художниця, графікиня і ілюстраторка дитячих книг. Вона ілюструвала твори таких авторів, як Ганна Мушинська-Хоффманнова, Яніна Поразінська, Марія Ковнацька, Ядвіга Корчаковська та Чеслав Янчарський. Також створювала ілюстрації для німецько- і англomовних путівників по Польщі.

Анна Граматика-Островська (1882-1958)

Художниця і графікиня. Навчалася в Школі образотворчих мистецтв для жінок Толі Цертовічової в Кракові, потім в *Académie*

Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie w 1900 roku i tam do 1917 wystawiała swoje prace. W latach 20. XX wieku uczyła rysunku na Wyższych Kursach dla Kobiet im. Adriana Baranieckiego. Brała udział w wystawach Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Malowała głównie pejzaże i portrety, ale zajmowała się też grafiką użytkową (projektowała witraże) i tworzyła graficzną oprawę czasopism. Ilustrowała książki dla dzieci.

Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988)

Malarz, grafik i karykaturzysta. Absolwent Wydziału Grafiki Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi. Wieloletni kierownik graficzny dwutygodnika „Karuzela”. Autor zbiorów rysunków satyrycznych pt. *Piórkiem Ibisa* oraz *Ale kino, czyli 40x40*. Współpracował z pismami „Szpilki”, „Express Wieczorny”, „Świat”, „Trybuna Ludu” i „Przekrój”.

Aleksander M. Haupt

Malarz, grafik i ilustrator związany z Krakowem. Przygotował mapy i plansze do pracy zbiorowej *Kraków: studia nad rozwojem miasta*, a także ilustracje do książki Stanisława

Julian та до 1904 року в *École des Beaux-Arts* в Парижі. Дебютувала на виставці Товариство Шанувальників Мистецтв у Кракові в 1900 році, і до там 1917 року постійно публікувала свої роботи. У 1920-х роках вона викладала малювання на Вищих курсах для жінок імені Адріана Баранецького. Брала участь у виставках Товариства польського прикладного мистецтва. Головними напрямками її творчості були пейзажі та портрети, але вона також займалася прикладною графікою (проектувала вітражі) та створювала графічне оформлення для журналів. Окрім цього, ілюструвала дитячі книги.

Станіслав Гратковський-Ібіс (1923-1988)

Художник, графік і карикатурист. Випускник Факультету графіки Державної школи образотворчих мистецтв у Лодзі. Багаторічний керівник графічного відділу двотижневика «Karuzela» (Карусель). Автор збірок сатиричних малюнків під назвою *Piórkiem Ibisa* (Пером Ібіса) і *Ale kino, czyli 40x40* (Оце так кіно, тобто 40x40) . Співпрацював з виданнями «Szpilki», «Вечірні Експрес», «Świat», «Трибуна Люду та «Przekrój».

Pagaczewskiego *W dolinie Sanu*. Zilustrował przewodniki po Zatoce Gdańskiej *Bursztynowe wybrzeże* oraz *Tatry polskie*.

Janusz Jurjewicz (1923-2005)

Ilustrator i pisarz. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Ilustrował głównie literaturę dziecięcą. Przede wszystkim były to książki Heleny Bechlerowej, Miry Jaworczakowej, Marii Niklewiczowej, Hanny Łochockiej, Zofii Rogoszówny, Romana Pisarskiego i Czesława Janczarskiego. Napisał też książki dla dzieci, które opatrzył własnymi ilustracjami: *Hipopopo i inni*, *Przygoda z latawcem*, *Nieposłuszne зайчeczki*, *Bardzo dziwne polowanie* i *Skarby ziemi*. Ilustrował nuty do melodii dziecięcych piosenek na zlecenie Polskiego Wydawnictwa Muzycznego.

Jerzy Karolak (1907-1984)

Grafik, plakacista i ilustrator książek. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Od 1947 roku był profesorem ASP w Krakowie, gdzie kierował pracownią plakatu. Stworzył między innymi okładki i ilustracje do jednej z wersji *Elementarza* Mariana Falskiego oraz teki graficznej *Stroje i zwyczaje ludowe* i ze-

Олександр М. Хаупт

Художник, графік і ілюстратор тісно пов'язаний з Краковом. Підготував карти та плани для колективного видання «Краків: наука розвитку міста», а також ілюстрації до книги Станіслава Пагачевського «В долині Сану». Ілюстрував путівники по Гданьській затоці «Бурштинове узбережжя» та «Татри польські».

Януш Юр'євич (1923-2005)

Ілюстратор і письменник. Навчався в Академії мистецтв у Кракові. Ілюстрував здебільшого дитячу літературу. Це насамперед були книги Гелени Бехлерової, Міри Яворчакової, Марії Ніклевічової, Ганни Лохоцької, Зофії Рогошової, Романа Пісарського та Чеслава Янчарського. Також є автором дитячих книжок, які оформив власними ілюстраціями: «Гіпопопо та інші», «Пригода з повітряним змієм», «Непослушні зайці», «Дуже дивне полювання» та «Скарби землі». Ілюстрував ноти до мелодій дитячих пісень на замовлення Польського музичного видавництва.

Єжи Каролак (1907-1984)

Графік, плакатист і ілюстратор книг. Випускник Академії мистецтв у Варшаві. З 1947

szytów serii *Atlas polskich strojów ludowych*, a także kilkudziesięciu książek.

Czesława Lewandowska-Gorgoń
(1915 – 2010)

Malarka, ilustratorka, graficzka, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Tworzyła ekslibrisy drzeworytnicze, uprawiała malarstwo portretowe, grafikę (drzeworyt, staloryt, miedzioryt), projektowała plakaty. Ilustrowała też książki, m.in. wydane w latach 60. *Nasza Przyszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce* oraz zeszyty *Atlasu polskich strojów ludowych*.

Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988)

Ilustratorka. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Wykonała ilustracje do ponad stu książek autorstwa m.in. Marii Niklewiczowej, Jana Grabowskiego, Ferenc Molnára, Janiny Porazińskiej, Ewy Szemburg-Zarembiny, Edith Nesbit, Marii Kownackiej, Marii Konopnickiej i Astrid Lindgren.

Zofia Stryjeńska (1891-1976)

Malarka, graficzka, ilustratorka, scenografka, przedstawicielka *art déco*. Naukę malarstwa

roku був професором Академії мистецтв у Кракові, де очолював майстерню плакату. Створив, зокрема, обкладинки та ілюстрації до однієї з версій «Букваря» Маріана Фальського. Проілюстрував також кілька десятків книг, графічну теку «Одяг і народні звичаї» та зошити серії «Атлас польських народних костюмів».

Чеслава Левандовська-Горгонь
(1915 – 2010)

Художниця, ілюстраторка, графікиня, випускниця Академії мистецтв у Кракові. Створювала екслібриси, виконані дереворитом, займалася портретним живописом, графікою (дереворит, сталорит, мідьорит), проектувала плакати. Також ілюструвала книги, зокрема видані в 60-х роках: «Наше минуле. Дослідження історії Церкви та католицької культури в Польщі» та зошити «Атласу польських народних костюмів».

Марія Орловська-Габрись (1925-1988)

Ілюстраторка. Випускниця Академії мистецтв ім. Яна Матейка в Кракові. Виконала ілюстрації до понад ста книг авторів, серед яких Марія Ніклевічова, Ян Грабовський, Ференц Молнар, Яніна Поразінська, Єва Шель-

rozпочęła w 1909 roku w Szkole Sztuk Pięknych dla Kobiet Marii Niedzielskiej w Krakowie. Dwuletni kurs ukończyła z odznaczeniem za malarstwo i sztukę stosowaną. W 1911 roku, podając się za mężczyznę, Tadeusza Grzymałę Lubańskiego, rozpoczęła studia malarskie w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium, ale została rozpoznana przez kolegów i musiała opuścić uczelnię. Należała do ugrupowania artystycznego Rytm. Najchętniej malowała temperą, zajmowała się też litografią, rysunkiem i plakatami, projektowała zabawki, tkaniny dekoracyjne, była autorką ilustracji książkowych.

Jan Marcin Szancer (1902-1973)

Grafik, ilustrator książek dla dzieci. Studiował na krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, a następnie we Włoszech i Francji. W czasie wojny był pracownikiem Biura Informacji i Propagandy Armii Krajowej. Po wojnie był kierownikiem artystycznym pisma „Świerszczyk”. Współpracował także z „Płomykiem”. Autor ilustracji do ok. 300 książek, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych, do tworzenia których wykorzystywał przede wszystkim węgiel, akwarele, tusz, ołówki,

бург-Зарембіна, Едіт Несбіт, Марія Ковнацька, Марія Копніцька та Астрід Ліндгрєн.

Зофія Стрисньська (1891-1976)

Художниця, графік, ілюстраторка, сценографиня, представниця арт-деко. Навчання живопису почала в 1909 році в Школі образотворчих мистецтв для жінок Марії Нєдзельської в Кракові. Дворічний курс закінчила з відзнакою за живопис та прикладне мистецтво. У 1911 році, видаючи себе за чоловіка Тадеуша Гжималу Лубанського, розпочала навчання в Академії мистецтв у Мюнхені, однак її впізнали однокурсники і художниця мусила залишити навчальний заклад. Була членом арт-групи «Ритм». Найбільше любила малювати темперою, займалася також літографією, малюнком і плакатами, проєктувала іграшки, декоративні тканини та була авторкою ілюстрацій до книг.

Ян Марцін Шанцер (1902-1973)

Графік, ілюстратор книг для дітей. Навчався в Краківській Академії мистецтв, а потім в Італії та Франції. Під час війни працював у Бюро інформації та пропаганди Армії Крайової. Після війни був художнім керівником

pióro. Od 1951 roku był profesorem ASP w Warszawie.

Maria Wąsowicz-Sopoćko (1896-1987)

Malarka, graficzka, ilustratorka. Pierwszym jej nauczycielem był ojciec – artysta malarz Rafał Wąsowicz. Następnie, w 1925 roku, wstąpiła do warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Studiowała malarstwo, później grafikę. Była nauczycielką rysunku, projektantką kostiumów, dekoracji i lalek dla szkolnego teatru. Jej mężem był Konstanty Maria Sopoćko. Po wojnie malowała akwarele dokumentujące etnograficzne portrety typów ludowych z różnych regionów kraju.

журналу «Świerszczyk». Також співпрацював з журналом «Płomyk». Автор ілюстрацій до близько 300 книг, як для дітей та підлітків, так і для дорослих. Для створення ілюстрацій художник використовував переважно вугілля, акварелі, туш, олівець і перо. З 1951 року був професором Академії мистецтв у Варшаві.

Марія Вансовіч-Сопочко (1896-1987)

Художниця, графікиня, ілюстраторка. Її першим учителем був батько – художник Рафал Вансовіч. У 1925 році вступила до Варшавської Академії мистецтв, де вивчала живопис, а пізніше – графіку. Була викладачкою малювання, проєктанткою костюмів, декорацій і ляльок для шкільного театру. Її чоловіком був Костянтин Сопочко. Після війни малювала акварелі, що документували етнографічні портрети народних типів з різних регіонів країни.

Autorzy znaczków pocztowych

Czesław Kaczmarczyk (1899-1971)

Malarz, grafik, projektant znaczków i kartek pocztowych, pedagog. Absolwent Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie, uczeń Karola Tichego i Władysława Skoczylasa. Był doradcą artystycznym Związku Nauczycielstwa Polskiego. Współpracował z czasopismami, m.in. „Płomykiem” i „Młodym Zawodowcem”. W 1950 roku zaczął projektować znaczki dla Poczty Polskiej. Stworzył ich ponad 130. Był autorem ilustracji i opracowań graficznych książek.

Stefan Łukaszewski (1918-2002)

Malarz, grafik, rytownik i rzeźbiarz. Nauki rozpoczął w latach 1934-1935 na kursie modelowania i rysunku przy Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie. W okresie 1936-1939 kształcił się na wydziale grafiki w Państwowym Instytucie Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Zajmował się przede wszystkim grafiką warsztatową i użytkową, czyli projek-

Автори поштових листівок

Чеслав Качмарчик (1899-1971)

Художник, графік, дизайнер марок і листівок, педагог. Випускник Школи образотворчих мистецтв у Варшаві, учень Кароля Тихого та Владислава Скочиляса. Був художнім радником Спілки польських вчителів. Співпрацював з такими журналами як «Пłомук» та «Молодий професіонал». У 1950 році почав проєкувати марки для Польської пошти, створивши більше 130 зразків. Був автором ілюстрацій та графічного оформлення книг.

Стефан Лукашевський (1918-2002)

Художник, графік, гравірист і скульптор. Навчання розпочав у 1934-1935 роках на курсах моделювання та малюнка при Музеї ремесла і прикладного мистецтва у Варшаві. У 1936-1939 роках навчався на факультеті графіки в Державному інституті образотворчих мистецтв у Познані. Займався переважно станковою та прикладною графікою, проєкуванням листівок, марок, медалей, банкнотів, а

towaniem kartek i znaczków pocztowych, medali, banknotów – a ponadto rzeźbą oraz malarstwem. Był autorem lub rytownikiem ok. 80 znaczków wyemitowanych przez Pocz-
tę Polską.

також скульптурою та живописом. Запроєкту-
вав та вигравірував близько 80 марок, випуще-
них Польською поштою.

Wykaz skrótów:

art. – artystyczny, artysta

b.w. – brak wydawcy

b.d. – brak danych, brak daty

gub. – gubernia

warsz. – warszawska, warszawski

mal. – malarz, malował(a)

nakł. – nakładca, nakładem

oprac. graf. – opracowanie graficzne

pinx. – namalował(a)

proj. graf. – projekt graficzny

Tow. – Towarzystwo

wyd. – wydawca, wydawnictwo

KATALOG
КАТАЛОГ

Grafiki:

Малюнки:

1. Preszowszczyzna
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

1. Пряшівщина
(з серії «Українські народні
костюми»)

2. Naddnieprze, Połtawszczyzna
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

2. Наддніпрянщина (Полтавщина)
(з серії «*Українські народні
костюми*»)

3. Zakarpacie, rejon rachowski
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

3. Закарпаття (Рахівський район)
(з серії «Українські народні
костюми»)

4. Huculszczyzna, obwód
iwanofrankowski (z teki
Ukraińskie stroje narodowe)

4. Гуцульщина (Івано-Франківська
область) (з серії «Українські народні
костюми»)

5. Polesie, Wołyń (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*)

5. Полісся (Волинь)
(з серії «Українські народні
костюми»)

6. Bukowina, obwód
czerniowiecki (z teki *Ukraińskie
stroje narodowe*)

6. Буковина (Чернівецька область)
(з серії «Українські народні
костюми»)

7. Naddnieprze,
obwód kirowohradzki
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

7. Наддніпрянщина (Кіровоградська
область)
(з серії «Українські народні
костюми»)

8. Niżne Podnieprze, obwód zaporoski (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*)

8. Нижне Подніпров'я (Запорізька область)
(з серії «Українські народні костюми»)

9. Średnie Podnieprze,
Kijowszczyzna (z teki *Ukraińskie
stroje narodowe*)

9. Середнє Подніпров'я (Київщина)
(з серії «Українські народні
костюми»)

10. Polesie, Żytomierszczyzna
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

10. Полісся (Житомирщина)
(з серії «Українські народні
костюми»)

11. Zachodnia Czerkaszczyzna
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

11. Західна Черкащина (з серії
«Українські народні костюми»)

12. Tawria, obwód chersoński
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

12. Таврія (Херсонська область)
(з серії «Українські народні
костюми»)

13. Podole, Zachodnia
Czerkaszczyzna (z teki *Ukraińskie
stroje narodowe*)

13. Поділля (західна Черкащина)
(з серії «Українські народні
костюми»)

14. Bukowina, obwód
czerniowski (z teki *Ukraińskie
stroje narodowe*)

14. Буковина (Чернівецька область)
(з серії «Українські народні
костюми»)

15. Polesie, Czernichowszczyzna
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

15. Полісся (Чернігівщина)
(з серії «Укraiнські народні
костюми»)

16. Zakarpacie, rejon chuściański
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

16. Закарпаття (Хустський район)
(з серії «Українські народні
костюми»)

17. Podole, obwód chmielnicki
(z teki *Ukraińskie stroje
narodowe*)

17. Поділля (Хмельницька область)
(з серії «Українські народні
костюми»)

18. Słobożańszczyzna,
Sumszczyzna (z teki *Ukraińskie
stroje narodowe*)

18. Слобожанщина (Сумщина)
(з серії «Українські народні
костюми»)

19. Podole, rejon winnicki (z teki
Ukraińskie stroje narodowe)

19. Поділля (Вінницький район)
(з серії «Українські народні
костюми»)

20. Naddnieprze,
Połtawszczyzna (z teki
Ukraińskie stroje narodowe)

20. Наддніпрянський регіон
(Полтавщина)
(з серії «Українські народні
костюми»)

Pocztówki:

Поштові листівки:

Województwo dolnośląskie

Нижньосілезьке воєводство

21. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój dolnośląski

21. Марія Орловська-Габриш (1925–1988),
Нижньосілезький костюм

22. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Dolny Śląsk

22. Ян Марцін Шанцер (1902–1973);
Народні костюми – Нижня Сілезія

23. Jerzy Karolak (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Dolnego Śląska

23. Єжи Каролак (1925–1988),
Польські народні костюми з Нижньої Сілезії

Województwo kujawsko-pomorskie

Куявсько-Поморське воєводство

24. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Kujawiak

24. Зофія Стрийєнська (1891–1976);
Куяв'як

25. Zofia Stryjeńska (1891–1976),
Polskie typy ludowe: Kujawy
25. Зофія Стрийєнська (1891–1976);
 Польські народні типи: Куяви

26. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój kujawski (Atlas polskich strojów
ludowych)

26. Єжи Каролак (1907–1984)
Куявський одяг; (Атлас польських народних
костюмів)

27. Jerzy Karolak (1907-1984),
*Strój kujawski (Atlas polskich strojów
ludowych)*

27. Єжи Каролак (1907-1984)
Куявський костюм (Атлас польських народних
костюмів)

Strój kujawski
l'Atlas des costumes populaires polonais

28. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Kujaw

28. Вацлав Боратинський (1908–1939)
Народні типи з Куяв

29. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój kujawski, (pocztówka dźwiękowa)

29. Марія Орловська-Габриш (1925–1988)
Куявський костюм, звукова листівка

30. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Kujawy

30. Ян Марцін Шанцер (1902–1973);
Народні костюми – Куяви

31. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Kujaw

31. Марія Орловська-Габриш (1925–1988)
Польські народні костюми з Куяв

Województwo lubelskie

Люблінське воєводство

32. Maria Orłowska-Gabryś
(1925-1988),
Strój biłgorajski,
(pocztówka dźwiękowa)

32. Марія Орловська-Габриш
(1925–1988)
Білгорайський костюм, звукова
поштівка

33. Kazimierz Zadora-Przyłęcki
i Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988),
*Strój biłgorajski (Stroje ludowe
w 1000-leciu Państwa Polskiego)*

33. Казімеж Задора-Пшиленцький
і Станіслав Гратковський-Ібіс (1923–1988)
Білгорайський костюм (Народні костюми на
1000-ліття Польської Держави)

34. Czesława Lewandowska-Gorgoń
(1915–2009),
Strój krzczonowski

34. Чеслава Левандовська-Горгонь
(1915–2009),
Кшчонівський костюм

35. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój krzczonowski (Lubelskie)

35. Марія Орловська-Габрис (1925-1988)
Кшчонівський костюм (Люблінське
воєводство)

36. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Lubelskie

36. Ян Марцін Шанцер (1902–1973)
Народні костюми – Люблінське воєводство

37. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Lubelszczyzny

37. Марія Орловська-Габрис (1925-1988)
Польські народні костюми з Люблінщини

38. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Lubelskiego

38. Вацлав Боратинський (1908–1939)
Народні типи з Люблінщини

39. Zofia Stryjeńska (1891–1976),
Polskie typy ludowe: Lubelskie
 39. Зофія Стрийєнська (1891–1976);
 Польські народні типи: Люблінське воєводство

Województwo lubuskie

Любуське воєводство

40. Kazimierz Zadora-Przyłęcki
i Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988),
*Strój lubuski (Stroje ludowe w 1000-leciu
Państwa Polskiego)*

40. Казімеж Задора-Пшиленцький і
Станіслав Гратковський-Ібіс (1923–1988)
Любуський костюм (Народні костюми на
1000-ліття Польської Держави)

Województwo łódzkie

Лодзинське воєводство

41. Edmund Cieczkiewicz (1872-1958),
Typy ludowe, Łowickie

41. Едмунд Цечкевіч (1872–1958)
Ловіцькі народні типи

42. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – łowickie

42. Ян Марцін Шанцер (1902–1973)
Народні костюми – Ловіцьке воєводство

43. Aleksander M. Haupt,
Łowiczenie (Polskie stroje ludowe)

43. Александр М. Гаупт
Ловичани; Польські народні костюми

44. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój łowicki
(*Atlas polskich strojów ludowych*)

44. Єжи Каролак (1907–1984);
Ловицький костюм (Атлас польських
народних костюмів)

45. Jerzy Karolak (1907-1984),
Polskie stroje ludowe z łowickiego

45. Єжи Каролак (1907-1984),
Польські народні костюми з Ловицького
воєводства

46. Maria Orłowska-Gabryś
(1925-1988),
Strój łowicki weselny

46. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Весільний ловицький костюм

47. *Typ z Łowickiego (gub. Warsz.)*

47. Тип з Ловицького воєводства (губ. Варш.)

48. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Łowicz

48. Зофія Стриєнська (1891-1976)
Польські народні типи: Лович

49. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Łowicz

49. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Лович

50. Typy Księstwa Łowickiego

50. Типи Ловицького Князівства

51. Maria Wąsowicz-Sopoćko
(1896-1987),
Wycinankarka z Łowicza,
(pocztówka dźwiękowa)

51. Марія Васович-Сопецько (1896-1987),
Майстриня витинанок з Ловича,
звукова листівка

52. Janina Cugowska (1916-1978),
Dzieci łowickie

52. Яніна Куговська (1916-1978),
Ловицькі діти

53. Janina Cugowska (1916-1978),
Wesele Łowickie
(pocztówka dźwiękowa)

53. Яніна Куговська (1916-1978),
Весілля Ловича,
звукова листівка

54. Anna Gramatyka-Ostrowska
(1882-1958),
Łowiczanka,

54. Анна Граматика-Островська
(1882-1958),
Ловичанка

55. Anna Gramatyka-Ostrowska
(1882-1958),
Łowiczanin

55. Анна Граматика-Островська
(1882-1958),
Ловичанин

56. Aleksander M. Haupt,
Polskie stroje ludowe z Opoczyńskiego

56. Олександр М. Хаупт,
Польські народні костюми
з Опочинського воєводства

57. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój opoczyński
(Atlas polskich strojów ludowych)

57. Єжи Каролак (1907-1984),
Опочинський костюм
(Атлас польських народних костюмів)

58. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój opoczyński
 (Atlas polskich strojów ludowych)

58. Єжи Каролак (1907-1984)
 Опочинський костюм
 (Атлас польських народних костюмів)

59. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój piotrkowski (Atlas polskich strojów ludowych)

59. Єжи Каролак (1907-1984)
 Пйотрковський костюм
 (Атлас польських народних костюмів)

60. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój piotrkowski

60. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Пйотрковський костюм

61. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój piotrkowski
 (Atlas polskich strojów ludowych)

61. Єжи Каролак (1907-1984)
 Пйотрковський костюм
 (Атлас польських народних костюмів)

62. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Sieradzkie

62. Зофія Стриєнська (1891-1976)
Польські народні типи: Серадзьке

63. Janusz Jurjewicz (1923-2005),
Polskie stroje ludowe z Sieradzkiego

63. Януш Юрєвич (1923-2005),
Польські народні костюми
з Серадзького воєводства

64. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Sieradzkiego
64. Вацлав Боратинський (1908-1939)
Польські народні типи з Серадзького воєводства

Województwo małopolskie

Малопольське воєводство

65. Kazimierz Zadora-Przyłęcki
i Stanisław Gratkowski-Ibis
(1923-1988),
*Strój babiogórski (Stroje ludowe
w 1000-leciu Państwa Polskiego)*

65. Казимир Задора-Пшилецький та
Станіслав Гратковський-Ібіс (1923-1988),
Бабьогурський костюм (Народні костюми
на 1000-ліття Польської Держави)

66. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – góralskie (Pieniny)

66. Ян Марцін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми – Гуральські (Пеніни)

67. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Góral spod Szczawnicy

67. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Гураль з-під Щавниці

68. Aleksander M. Haupt,
Polskie stroje ludowe z Podhala

68. Олександр М. Хаупт
Польські народні костюми з Підгалля

69. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Góral z okolic Zakopanego

69. Зофія Стриєнська (1891-1976)
Гураль з околиць Закопаного

70. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Góral

70. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Гураль

71. Zofia Stryjeńska (1891-1976), *Typy ludowe* [Janosik]

71. Зофія Стриєнська (1891-1976), Народні типи [Яносік]

72. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe, Podhalańskie

72. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи Підгалля

Typy ludowe Podhalańskie
Types polonais de Zakopane

73. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe krakowskie

73. Ваклав Боратинський (1908-1939),
Краківські народні типи

74. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe Krakowskie: Młoda Para

74. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Краківські народні типи: пара молодят

75. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Krakowiak

75. Зофія Стриєнська (1891-1976)
Краков'як

76. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Krakowiak

76. Зофія Стриєнська (1891-1976)
Краков'як

Polakie typy ludowe: Krakowskie
Costumes populaires polonais: Environs de Kraków (Cracovie)
Polish Peasant Types: District of Kraków (Cracow)

Pinx. Z. Stryjeńska

77. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Krakowskie

77. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Краків

78. Irena Czarnańska,
Krakowiacy
78. Ірена Чарнецька
Краків'яни

Z. Stryjeńska mal. POLSKIE TYPY LUDOWE: «KRAKOWIANKA»
Costumes populaires polonais

79. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Krakowianka

79. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Краків'янка

80. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Krakowiak

80. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Краков'як

81. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Krakowianka,

81. Анна Граматика-Островська (1882-1958)
Краків'янка

82. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Krakowiacy, (Polskie stroje ludowe)

82. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Краків'яни, Польські народні костюми

83. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Krakowskie

83. Ян Марцін Шанцер (1902-1973)
Народні костюми - Краків

84. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Sądecczyzny

84. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Польські народні костюми з Сондеччизни

85. Irena Czarnecka, *Strój sądecki*

85. Ірена Чарнецька Сондечський костюм

86. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z okolic Sącza

86. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи з околиць Санча

87. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój spiski
(Atlas polskich strojów ludowych)

87. Єжи Каролак (1907-1984);
Списький костюм
(Атлас польських народних костюмів)

88. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój spiski
(Atlas polskich strojów ludowych)

88. Єжи Каролак (1907-1984),
Списький костюм
(Атлас польських народних костюмів)

Strój spiski mal. J. Karolak
l'Atlas des costumes populaires polonais

Województwo mazowieckie

Мазовецьке воєводство

89. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Kurpie

89. Ян Марцін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми – Курпі

90. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe, Kurpie (woj. łódzkie)

90. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи, Курпі (Лодзьке воєводство)

91. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Kurpie

91. Зофія Стриєнська (1891-1976),
 Польські народні типи: Курпі

92. Janusz Jurjewicz (1923-2005),
Polskie stroje ludowe z okolic Pułtuska
(Kurpie)

92. Януш Юрєвіч (1923-2005),
Польські народні костюми з околиць Пултуська
(Курпі)

93. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
*Polskie stroje ludowe z północnej części
Kurpiowszczyzny*

93. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
ПОЛЬСЬКІ НАРОДНІ КОСТЮМИ З
ПІВНІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРПІЩИНИ

94. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Kurpie

94. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Курпі

95. Kurpie

95. Курпи

96. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: z Wilanowa

96. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: з Віланува

97. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Wilanowskie (Mazowsze)

97. Ян Марцін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми - Вілановські (Мазовія)

98. Janusz Jurjewicz (1923-2005),
Mazurzy z Wilanowa (Polskie stroje ludowe)

98. Януш Юрєвіч (1923-2005),
Мазурія з Віланува (Польські народні костюми)

99. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Wilanowa

99. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи Віланува

Województwo podkarpackie

Підкарпатське воєводство

100. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój tańcucki
 (Atlas polskich strojów ludowych)
 100. Єжи Каролак (1907-1984),
 Ланцюцький костюм
 (Атлас польських народних костюмів)

101. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój łańcucki
(Atlas polskich strojów ludowych)

101. Єжи Каролак (1907-1984),
Ланцюцький костюм
(Атлас польських народних костюмів)

Strój łańcucki
l'Atlas des costumes populaires polonais

102. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Łemko.

102. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Лемко

103. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój rzeszowski
(*Atlas polskich strojów ludowych*)

103. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Ряшівський костюм
(Атлас польських народних костюмів)

104. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Rzeszowskie

104. Ян Марцін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми – Ряшівські

105. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Rzeszowskiego

105. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Польські народні костюми
з Ряшівського воєводства

Województwo podlaskie

Підляське воєводство

106. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój podlaski

106. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Підляський костюм

Województwo pomorskie

Поморське воєводство

Z. Stryjeńska mal.

POLSKIE TYPY LUDOWE: KASZUBKA
Costumes populaires polonaises

107. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Kaszubka

107. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Кашубка

108. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój kaszubski

108. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Кашубський костюм

109. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe, Kaszubskie

109. Ваклав Боратинський (1908-1939),
Польські народні типи: кашубські

Województwo śląskie

Сілезьке воєводство

110. Aleksander M. Haupt,
*Polskie stroje ludowe górali z Beskidu
Śląskiego*

110. Олександр М. Хаупт,
Польські народні костюми гуралів
із Сілезького Бескиду

111. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój górali beskidzkich

111. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Костюм бескидських гуралів

112. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z okolic Bytomia

112. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Польські народні костюми з околиць Битомя

113. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Cieszyńskiego

113. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи з Цешинського регіону

114. [Strój cieszyński]

114. [Цешинський костюм]

115. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Ślązaczka z Cieszyńskiego

115. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Сілезька дівчина з Цешинського регіону

116. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Górnego Śląska

116. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи з Верхньої Сілезії

GÓRALE GÓRNOŚLĄSCY

117. Aleksander M. Haupt,
Górale górnośląscy

117. Олександр М. Хаупт,
Гуралі з Верхньої Сілезії

118. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Pszczyńskie

118. Ян Марчін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми – Пщинські

119. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój pszczyński
(Atlas polskich strojów ludowych)

119. Єжи Каролак (1907-1984),
Пщинський костюм
(Атлас польських народних костюмів)

Strój pszczyński
l'Atlas des costumes populaires polonais

120. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój pszczyński

120. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Пщинський костюм

121. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Śląsk

121. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Сілезія

Polskie typy ludowe: Śląsk
Costumes populaires polonais: Śląsk (Silesie)
Polish Peasant Types: Śląsk (Silesia)

Pinx. Z. Stryjeńska

122. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Ślązaczka.

122. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Сілезія.

124. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Żywczanka.

124. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Живчанка.

Województwo świętokrzyskie

Свентокшиське воєводство

125. Janusz Jurjewicz (1923-2005),
Polskie stroje ludowe z Kielecczyny

125. Януш Юревич (1923-2005),
Польські народні костюми з Келецького регіону

126. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój świętokrzyski (Kieleckie)

126. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Костюм Светокшиський (келецький регіон)

127. Aleksander M. Haupt,
Polskie stroje ludowe z Sandomierskiego

127. Олександр М. Хаупт,
Польські народні костюми з Сandomирського
регіону

Województwo wielkopolskie

Великопольське воєводство

128. Jerzy Karolak (1907-1984),
Strój dzierzacki
(Atlas polskich strojów ludowych)

128. Єжи Каролак (1907-1984),
Дзежачський костюм
(Атлас польських народних костюмів)

129. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Krobi (Poznańskie)

129. Ваклав Боратинський (1908-1939),
Народні типи з Кробі (Познанський регіон)

130. Jan Marcin Szancer (1902-1973),
Stroje ludowe – Poznańskie

130. Ян Марцін Шанцер (1902-1973),
Народні костюми – Познанський регіон

131. Jerzy Karolak (1907-1984),
Rawiczanie (Polskie stroje ludowe)

131. Єжи Каролак (1907-1984),
Равичани (Польські народні костюми)

132. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Polskie stroje ludowe z Wielkopolski

132. Марія Орловська-Габрис (1925-1988),
Польські народні костюми з Великопольського
регіону

133. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988),
Strój z Dąbrówki Wielkopolskiej,
(pocztówka dźwiękowa)

133. Марія Орловська-Габріс (1925-1988),
Костюм з Домбрувки Великопольської,
звукова листівка

Województwo zachodniopomorskie

Західнопоморське воєводство

134. Irena Czarnecka, *Strój pyrzycki*

134. Ірена Чарнецька Піжицький костюм

Litwa

Литва

135. Wacław Boratyński (1908-1939),
Stroje wileńskie

135. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Віленські костюми

136. A. Ursyn, *Stroje ludowe z Wileńskiego*

136. А. Урсин, Народні костюми з Віленського регіону

Typy ludowe z Wileńskiego
Types polonais de Wilno

137. Wacław Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Wileńskiego

137. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи Віленського регіону

Ukraine

Україна

138. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Hucułka

138. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Гуцулка

139. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Hucul.

139. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Гуцул

140. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Hucułka

140. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Гуцулка

141. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe huculskie

141. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Гуцульські народні типи

142. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Hucuł

142. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Гуцул

143. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Huculka

143. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Гуцулка

144. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polish folk types: Hucul

144. Зофія Стриєнська (1891-1976),
 Польські народні типи: Гуцул

145. Anna Gramatyka-Ostrowska (1882-1958),
Dobrowolanka, Podole.

145. Анна Граматика-Островська (1882-1958),
Добровлянка з Поділля

Typy ludowe z Podola

146. *Typy ludowe z Podola*

146. Народні типи з Поділля

147. Waclaw Boratyński (1908-1939),
Typy ludowe z Polesia

147. Вацлав Боратинський (1908-1939),
Народні типи з Полісся

148. Zofia Stryjeńska (1891-1976),
Polskie typy ludowe: Polesie

148. Зофія Стриєнська (1891-1976),
Польські народні типи: Полісся

Znaczki pocztowe:

Поштові марки:

149. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój rzeszowski

149. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Ряшівський костюм

150. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój rzeszowski

150. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Ряшівський костюм

151. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój kurpiowski

151. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Курпійський костюм

152. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój kurpiowski

152. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Курпійський костюм

153. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój śląski

153. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Сілезький костюм

154. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój śląski

154. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Костюм

155. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój góralski

155. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Гуральський костюм

156. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1). *Strój góralski*

156. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Гуральський костюм

157. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój szamotulski

157. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Шамотульський костюм

158. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 1).
Strój szamotulski

158. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 1).
Шамотульський костюм

159. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój krakowski

159. Чеслав Лачмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Краківський костюм

160. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój krakowski

160. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Краківський костюм

161. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój łowicki

161. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Ловицький костюм

162. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój łowicki

162. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Ловицький костюм

163. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój kujawski

163. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Куявський костюм

164. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój kujawski

164. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Куявський костюм

165. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój lubelski

165. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Люблінський костюм

166. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój lubelski

166. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Люблінський костюм

167. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój lubuski

167. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Любуський костюм

168. Czesław Kaczmarczyk (1899-1971),
Stefan Łukaszewski (1918-2002),
Polskie stroje ludowe (seria 2).
Strój lubuski

168. Чеслав Качмарчик (1899-1971),
Стефан Лукашевський (1918-2002),
Польські народні костюми (серія 2).
Любуський костюм

Spis obiektów na wystawie

Grafiki:

1. *Preszowszczyzna* [teren dziś należy do Słowacji]; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/1;
2. *Naddnieprze (Połtawszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/2;
3. *Zakarpacie (rejon rachowski)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/3;
4. *Huculszczyzna (obwód iwanofrankowski)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/4;
5. *Polesie (Wołyń)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/5;
6. *Bukowina (obwód czerniowiecki)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/6;

7. *Naddnieprze (obwód kirowohradzki)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/7;
8. *Niżne Podnieprze (obwód zaporoski)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/8;
9. *Średnie Poddnieprze (Kijowszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/9;
10. *Polesie (Żytomierszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/10;
11. *Zachodnia Czerkaszczyna*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/11;
12. *Tawria (obwód chersoński)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/12;
13. *Podole (Zachodnia Czerkaszczyna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/13;
14. *Bukowina (obwód czerniowski)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/14;
15. *Polesie (Czernichowszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier;

- własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/15;
16. *Zakarpacie (rejon chuściański)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/16;
 17. *Podole (obwód chmielnicki)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/17;
 18. *Słobożańszczyzna (Sumszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/18
 19. *Podole (rejon winnicki)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/19;
 20. *Naddnieprze (Połtawszczyzna)*; (z teki *Ukraińskie stroje narodowe*), V.T. Proswita im. T.G. Szewczenki; Kijów, datowanie: [1993]; wymiary: 50 x 40 cm; technika: drzeworyt barwny; tworzywo: papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-Gr.2875/20.

Pocztówki:

Województwo dolnośląskie

21. *Strój dolnośląski*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
22. *Stroje ludowe – Dolny Śląsk*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
23. *Polskie stroje ludowe z Dolnego Śląska*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo kujawsko-pomorskie

24. *Kujawiak*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); reprodukcja z teki *Polskie Stroje Ludowe*, Nicea 1939; Krajowa Agencja Wydawnicza; Warszawa 1979; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
25. *Polskie typy ludowe: Kujawy*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
26. *Strój kujawski*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
27. *Strój kujawski*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
27. *Typy ludowe z Kujaw*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
29. *Strój kujawski*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
30. *Stroje ludowe – Kujawy*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
31. *Polskie stroje ludowe z Kujaw*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); b.m.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo lubelskie

32. *Strój biłgorajski*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; pocztówka dźwiękowa; Studio Listów Dźwiękowych M. Rubinstein i Cz. Kosmalski; Warszawa; tytuł utworu: *FBI* (?); Wykonawca: The Shadows; własność: MS;
33. *Strój biłgorajski; Stroje ludowe w 1000-leciu Państwa Polskiego (64 regiony)*; proj. graf. Kazimierz Zadora-Przyłęcki i Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988); wyd. Artystyczno-Graficzne; Warszawa; [1966]; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

34. *Strój krzczonowski*; mal. Cz[esława]. Lewandowska[-Gorgoń] (1915-2009); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
35. *Strój krzczonowski (Lubelskie)*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
36. *Stroje ludowe – Lubelskie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
37. *Polskie stroje ludowe z Lubelszczyzny*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); b.m.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
38. *Typy ludowe z Lubelskiego*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
39. *Polskie typy ludowe: Lubelskie*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa; 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo lubuskie

40. *Strój lubuski; Stroje ludowe w 1000-lecie Państwa Polskiego (64 regiony)*; proj. graf. Kazimierz Zadora -Przyłęcki i Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988); wyd. Artystyczno-Graficzne; Warszawa; [1966]; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo łódzkie

41. *Typy ludowe, Łowickie*; mal. E[dmund]. Cieczkiewicz (1872-1958); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
42. *Stroje ludowe – Łowickie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
43. *Łowiczenie; Polskie stroje ludowe, z oryginałów w Muzeum Kultur Ludowych w Młocinach* mal. Aleksander M. Haupt; wyd. Sport i Turystyka; Warszawa 1954; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
44. *Strój łowicki; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

45. *Polskie stroje ludowe z Łowickiego*; mal. Jerzy Karolak (1907-1984); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
46. *Strój łowicki weselny*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; pocztówka dźwiękowa; Studio Listów Dźwiękowych M. Rubinstein i Cz. Kosmański; Tytuł utworu: *Lets skys* (?); Wykonawca: Polanie; własność: MS;
47. *Typ z Łowickiego (gub. warsz.)*; wyd. K. Wojutyńskiego; Warszawa; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
48. *Polskie typy ludowe: Łowicz*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich]; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
49. *Polskie typy ludowe: Łowicz*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich]; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
50. *Typy Księstwa Łowickiego*; b.w.; b.m.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
51. *Wycinankarka z Łowicza; Malowniczość polskiego stroju ludowego*; mal. Maria Wąsowicz-Sopoćko (1896-1987); wyd. Twórczy Zespół Artystów Plastyków; Warszawa; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; pocztówka dźwiękowa; Studio Listów Dźwiękowych M. Rubinstein i Cz. Kosmański; Warszawa; Tytuł utworu: *You really got me*; wykonawca: The Kinks; własność: MS;
52. *Dzieci łowickie*; oprac. graf. Janina Cugowska (1916-1978); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
53. *Wesele łowickie*; oprac. graf. Janina Cugowska (1916-1978); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; pocztówka dźwiękowa; b.d.; Tytuł: b.d.; wykonawca: The Kinks; własność: MS;
54. *Łowiczanka*, proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
55. *Łowiczanka*, proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;

56. *Polskie stroje ludowe z Opoczyńskiego*; mal. Aleksander M. Haupt; wyd. Sport i Turystyka; Warszawa 1955; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
57. *Strój opoczyński*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
58. *Strój opoczyński*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-P.5199;
59. *Strój piotrkowski*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
60. *Strój piotrkowski*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
61. *Strój piotrkowski*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
62. *Polskie typy ludowe: Sieradzkie*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
63. *Polskie stroje ludowe z Sieradzkiego*; mal. Janusz Jurjewicz (1923-2005); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
64. *Typy ludowe z Sieradzkiego*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo małopolskie

65. *Strój babiogórski*; *Stroje ludowe w 1000-leciu Państwa Polskiego (64 regiony)*; proj. graf. Kazimierz Zadora-Przyłęcki i Stanisław Gratkowski-Ibis (1923-1988); wyd. Artystyczno-Graficzne; Warszawa [1966]; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
66. *Stroje ludowe – góralskie (Pieniny)*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

67. *Góral spod Szczawnicy*; proj. A[nna] Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
68. *Polskie stroje ludowe z Podhala*; mal. Aleksander M. Haupt; b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
69. *Góral z okolic Zakopanego*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); reprodukcja z teki *Polskie stroje ludowe*, Nicea 1939; Krajowa Agencja Wydawnicza; Warszawa 1979; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
70. *Polskie typy ludowe: góral*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
71. [Janosik]; *Typy ludowe*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); wyd. Stefan Kamiński; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
72. *Typy ludowe, Podhalańskie*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
73. *Typy ludowe, Krakowskie*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
74. *Typy ludowe, Krakowskie: Młoda Para*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
75. *Krakowiak*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); reprodukcja z teki *Polskie stroje ludowe*, Nicea 1939; Krajowa Agencja Wydawnicza; Warszawa 1979; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
76. *Krakowiak*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); reprodukcja z teki *Polskie stroje ludowe*, Nicea 1939; Krajowa Agencja Wydawnicza; Warszawa 1979; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
77. *Polskie typy ludowe: Krakowskie*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
78. *Krakowiacy*; proj. graf. Irena Czarnecka; Biuro Wydawnicze „Ruch”; Warszawa 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
79. *Polskie typy ludowe: Krakowianka*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

80. *Krakowiak*: proj. A[nna] Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
81. *Krakowianka*: proj. A[nna] Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958)?; b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
82. *Krakowiacy; polskie stroje ludowe*, z oryginałów w Muzeum Etnograficznym w Krakowie mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); wyd. Spółdzielczy Instytut Wydawniczy „Kraj”; Warszawa 1951; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
83. *Stroje ludowe – Krakowskie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
84. *Polskie stroje ludowe z Sąddecki*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
85. *Strój sądecki*; proj. graf. Irena Czarnecka; Biuro Wydawnicze „Ruch”; Warszawa 1968; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
86. *Typy ludowe z okolic Sącza*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
87. *Strój spiski; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
88. *Strój spiski; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo mazowieckie

89. *Stroje ludowe – Kurpie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
90. *Typy ludowe. Kurpie (woj. łódzkie)*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
91. *Polskie typy ludowe: Kurpie*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

92. *Polskie stroje ludowe z okolic Pułtuska (Kurpie)*; mal. Janusz Jurjewicz (1923-2005); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
93. *Polskie stroje ludowe z północnej części Kurpiowszczyzny*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); wyd. Sport i Turystyka; Warszawa 1954; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
94. *Polskie typy ludowe: Kurpie*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich]; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
95. *Kurpie*; wyd. Karpowicz Fr.; Warszawa; datowanie: 1909; technika: druk barwny; tworzywo: karton; wymiary: 8,8 x 14 cm; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-P.4791;
96. *Polskie typy ludowe: z Wilanowa*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich]; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
97. *Stroje ludowe – Wilanowskie (Mazowsze)*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
98. *Mazurzy z Wilanowa; Polskie stroje ludowe; z oryginałów w Muzeum Kultur Ludowych w Młoci-nach* mal. Janusz Jurjewicz (1923-2005); wyd. Spółdzielczy Instytut Wydawniczy „Kraj”; Warszawa 1951; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
99. *Typy ludowe z Wilanowa*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo podkarpackie

100. *Strój łańcucki; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
101. *Strój łańcucki; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
102. *Łemko*. proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
103. *Strój rzeszowski; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze; Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

104. *Stroje ludowe – Rzeszowskie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
105. *Polskie stroje ludowe z Rzeszowskiego*; mal. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo podlaskie

106. *Strój podlaski*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo pomorskie

107. *Polskie typy ludowe: Kaszubka*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
108. *Strój kaszubski*; art. plastyk Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Przedsiębiorstwo Graficzne Przemysłu Terenowego w Tarnowie Oddział Wydawniczy w Krakowie; Kraków 1966; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS
109. *Typy ludowe kaszubskie*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo śląskie

110. *Polskie stroje ludowe górali z Beskidu Śląskiego*; mal. Aleksander M. Haupt; wyd. Sport i Turystyka; Warszawa- 1955; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
111. *Strój górali beskidzkich*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
112. *Polskie stroje ludowe z okolic Bytomia*; mal. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
113. *Typy ludowe z Cieszyńskiego*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
114. *[Strój cieszyński]*, b.d.; wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

115. *Ślązaczka z Cieszyńskiego*; mal. Zofia Stryjeńska (1891-1976); reprodukcja z teki *Polskie stroje ludowe*, Nicea 1939; Krajowa Agencja Wydawnicza; Warszawa 1979; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
116. *Typy ludowe z Górnego Śląska*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
117. *Górale górnośląscy; Polskie stroje ludowe*; z oryginałów w Muzeum Śląskim w Bytomiu; mal. Aleksander M. Haupt; wyd. Spółdzielczy Instytut Wydawniczy „Kraj”; Warszawa 1951; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
118. *Stroje ludowe – Pszczyńskie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
119. *Strój pszczyński; (Atlas polskich strojów ludowych)*; mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
120. *Strój pszczyński*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
121. *Polskie typy ludowe: Śląsk*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
122. *Ślązaczka*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
123. *Żywczanka*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
124. *Żywczanka*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;

Województwo świętokrzyskie

125. *Polskie stroje ludowe z Kielecczyny*; mal. Janusz Jurjewicz (1923-2005); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
126. *Strój świętokrzyski (Kieleckie)*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

127. *Polskie stroje ludowe z sandomierskiego*; mal. Aleksander M. Haupt; wyd. Sport i Turystyka; Warszawa 1955; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Województwo wielkopolskie

128. *Strój dzierzacki*; (*Atlas polskich strojów ludowych*); mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
129. *Typy ludowe z Krobi (Poznańskie)*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
130. *Stroje ludowe – Poznańskie*; mal. J[an]. M[arcin]. Szancer (1902-1973); wyd. Zespół Artystów Plastyków – Warszawa; RSW „Prasa” Kielce; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
131. *Rawiczenie; Polskie stroje ludowe*; z oryginałów w Muzeum Kultur Ludowych w Młocinach mal. J[erzy]. Karolak (1907-1984); wyd. Spółdzielczy Instytut Wydawniczy „Kraj”; Warszawa 1954; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
132. *Polskie stroje ludowe z Wielkopolski*; mal. Maria Orłowska[-Gabryś] (1925-1988); b.m.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS
133. *Strój z Dąbrowki Wielkopolskiej*; proj. graf. Maria Orłowska-Gabryś (1925-1988); wyd. Biuro Wydawnicze „Ruch”; 1965; technika: druk; tworzywo: karton; pocztówka dźwiękowa; Studio Listów Dźwiękowych M. Rubinstein i Cz. Kosmański; Warszawa; Tytuł utworu: *Nigdy więcej*; Wykonawca: Piotr Szczepanik; własność: MS;

Województwo zachodniopomorskie

134. *Strój pyrzycki*; proj. graf. Irena Czarnecka; Biuro Wydawnicze „Ruch”; Warszawa 1965; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Litwa

135. *Stroje wileńskie*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Galeria Polska Kraków; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
136. *Stroje ludowe z Wileńskiego*; mal. A. Ursyn; b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

137. *Typy ludowe z Wileńskiego*; mal. W[acław] B[oratyński] (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;

Ukraina

138. *Hucułka*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
139. *Hucuł*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
140. *Hucułka*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
141. *Typy ludowe huculskie*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
142. *Polskie typy ludowe: Hucuł*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich]; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
143. *Polskie typy ludowe: Hucułka*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. S[alon] M[alarzy] P[olskich] w Krakowie; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
144. *Polskie typy ludowe: Hucuł*; pinx. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); wyd. Ministerstwo Poczty i Telegrafów; Warszawa 1932; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
145. *Dobrowolanka Podole*; proj. A[nn]a Gr[amatyka]-O[strowska] (1882-1958); wyd. Towarzystwo Szkoły Ludowej; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność: MS;
146. *Typy ludowe z Podola*; b.a.; wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
147. *Typy ludowe z Polesia*; mal. W[acław]. Boratyński (1908-1939); wyd. Salon Malarzy Polskich; Kraków; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS;
148. *Polskie typy ludowe: Polesie*; mal. Z[ofia]. Stryjeńska (1891-1976); b.w.; b.d.; technika: druk; tworzywo: karton; własność MS.

Znaczki pocztowe:

149. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój rzeszowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograwiura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/706;
1509. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój rzeszowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograwiura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/707;
151. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój kurpiowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograwiura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/708;
152. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój kurpiowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograwiura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/709;
153. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój śląski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograwiura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/710;

154. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój śląski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/711;
155. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój góralski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/712;
156. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój góralski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/713;
157. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój szamotulski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/714;
158. *Polskie stroje ludowe* (seria 1). *Strój szamotulski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/715;
159. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój krakowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/740;
160. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój krakowski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/741;

161. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój łowicki*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/742;
162. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój łowicki*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/743;
163. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój kujawski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/744;
164. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój kujawski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/745;
165. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój lubelski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/746;
166. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój lubelski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/747;
167. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój lubuski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie:

1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/748;

168. *Polskie stroje ludowe* (seria 2). *Strój lubuski*; Czesław Kaczmarczyk (1899-1971), Stefan Łukaszewski (1918-2002), Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych w Warszawie (PWPW); Warszawa; datowanie: 1959; rotograviura, staloryt; papier; własność Muzeum Niepodległości w Warszawie; nr inw. MN-E.6630/749.

Bibliografia:

- Artysta malarz „Pracowit z Ryglic” Wacław Boratyński 1908-1939. Szkice do portretu*, Gostyńskie Towarzystwo Kulturalne, Muzeum w Gostyniu, Gostyń 1992.
- Atlas Polskich Strojów Ludowych*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Lublin – Wrocław – Poznań – Warszawa 1949-2020.
- Bazielich Barbara, *Odzież i strój ludowy w Polsce*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 2000.
- Bobrowska Ewa, *Emancypantki? Artystki polskie w Paryżu na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] „Archiwum emigracji. Studia – Szkice – Dokumenty” 2012, z. 1-2 (16-17), s. 11-27.
- Fryś-Pietraszkowa Ewa, Kunczyńska-Iracka Anna, Pokropek Marian (red.), *Sztuka ludowa w Polsce*, Arkady, Warszawa 1988.
- Gąsiorowski Antoni, Topolski Jerzy (red.), *Boratyński Wacław*, [w:] *Wielkopolski Słownik Biograficzny*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Poznań 1981, s. 71-72.
- Gratkowski Stanisław; [hasło w:] *Artyści plastycy okręgu warszawskiego 1945–1970. Słownik biograficzny* (przewodniczący rady programowej Andrzej Janota), Warszawa 1972, s. 162-163.
- Grońska Maria, *Zofia Stryjeńska*, wyd. Ossolineum, Wrocław 1991.
- Horoszkiewicz Julian, *Strój narodowy w Polsce*, Spółka Wydawnicza Polska, Kraków 1900.
- Jan Marcin Szancer. *Ambasador wyobraźni*, Oficyna Wydawnicza G&P, Warszawa 2023.
- Morgulec Jerzy, *Słownik nakładców i wydawców pocztówek na Ziemiach Polskich oraz poloników*, cz. 1-23, nakład własny, Warszawa 2000-2010.
- Piskorz-Branekova Elżbieta, *Polskie stroje ludowe*, T.1 -3, Muza, Warszawa 2003-2007.
- Szancer Jan Marcin, *Curriculum Vitae*, Czytelnik, Warszawa 1969.
- <https://sadeczanin.info/kultura-edukacja-religia/muzeum-przypomina-cieczkiewicza-bo-warto> [dostęp z dn. 1 kwietnia 2025].

Galeria Malarstwa Historycznego Muzeum Niepodległości

1. Prezentacja obrazu olejnego Mirosława Mirońskiego, *Portret Ignacego Paderewskiego* (29 czerwca 2012);
2. Prezentacja obrazu olejnego Macieja Milewskiego, *Antoni Chruściel – Monter* (1 sierpnia 2014);
3. Prezentacja obrazu olejnego Macieja Milewskiego, *Warszawa'44* (1 sierpnia 2015);
4. Prezentacja obrazu olejnego Macieja Milewskiego, *Pamięci 189 tysięcy Warszawiaków zaginionych i pomordowanych przez Niemców* (1 września 2016);
5. Prezentacja obrazu olejnego Macieja Milewskiego, *Maria Cetys – żołnierz Armii Krajowej* (1 sierpnia 2018);
6. *Olga Leopoldyna Stawecka, Siostra Maria Eligia (1886–1933)*. Legionistka, zakonnica (Dom Bochniaków. Stowarzyszenie Miłośników Bochni i Ziemi Bocheńskiej, 6 listopada 2018 – 25 marca 2019, Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej 24 – 25 kwietnia 2019, Muzeum Więzienia Pawiak, 26 kwietnia – 15 maja 2019);
7. Prezentacja zakupów do zbiorów Muzeum Niepodległości: Marian Adamczyk, *Piłsudski i Witos*, Stanisław Bodes, *Zapomniana szarża Policji Państwowej – Husynne, 24 września 1939*, Hakob Mykayelyan, *Kościuszkę w sukmanie*, Natalia Shayon, *Tadeusz Kościuszkę przy globusie* (19 grudnia 2018 – 28 stycznia 2019);
8. *Święto 1. Maja*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Tymon Niesiołowski, Hanna Garwadowska, Edward Dziechciarzyk, Tadeusz Jan Kozłowski, Antoni Łyżwański, Witold Miller, Teresa Pągowska (1 – 9 maja 2019);
9. Prezentacja obrazu olejnego Macieja Milewskiego, *Władysław Orkan* (14 maja 2019);
10. Bogusław Lustyk, *Dziś idę walczyć, Mamo!*, Grafika i rysunki (25 lipca – 28 sierpnia 2019);
11. *Wojenna Warszawa*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Tadeusz Roman, Jerzy Brzozowski, Zygmunt Łopuszyński, Stanisław Poznański (2 września 2019);

12. *Był taki wrzesień*. Wystawa plenerowa – Dom Kultury „Świt” (11 września 2019);
13. *II wojna światowa w twórczości współczesnych malarzy*. Wystawa po plenerze malarskim. Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego (29 listopada 2019 – 12 czerwca 2020), Pałac Przebendowskich/Radziwiłłów Muzeum Niepodległości (30 czerwca – 17 lipca 2020), Fundacja Willa Polonia w Lublinie (18 lipca – 28 sierpnia 2020), Biblioteka Kraków (1 – 18 września 2020);
14. Janusz Trzebiatowski, *Armenia. Szlakiem katedr i chaczkarów* (Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej 18 grudnia 2019–28 stycznia 2020, Galeria Fundacji Willa Polonia w Lublinie 29 stycznia – 24 lutego 2020, Galeria Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lublinie 1 marca – 8 kwietnia 2020, Galeria Biblioteki Kraków 5 maja–25 czerwca 2020, Muzeum im. Schafstall w Neuenstadt 6 – 11 lipca 2021, Muzeum Janusza Trzebiatowskiego w Chojnicach 17 – 19 września 2021, obecnie obrazy prezentowane są na wystawie stałej w Dworze Sztuki w Siennicy Różanej);
15. *Niech się mury pną do góry*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Eugeniusz Arct, Aleksander Kobzdej, Włodzimierz Panas, Stanisława Stelmarzewska-Panasowa, Andrzej Feliks Szumigaj, Alfred Lenica. Wystawa on line, w Internecie (premiera 8 maja 2020);
16. *Ostatnie dni walki. Rocznica zakończenia Powstania Warszawskiego*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Józef Skrobiński, Stanisław Żółtowski, Józef Młynarski, Hanna Żuławska, (1 – 31 października 2020);
17. Magdalena Latosiewicz, *Twarze Niepodległości*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Marszałek Józef Piłsudski, Marszałkowa Piłsudska, Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Roman Dmowski, Wojciech Korfanty, Gen. Józef Haller, Gen. Tadeusz Rozwadowski, Gen. Franciszek Latinik, Gen. Lucjan Żeligowski. Pierwsza odsłona, on line (premiera 4 listopada 2020);
18. *Kobiety dla Niepodległej*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: Anna Gudzińska, Maria Dębiana, Halina Krahelska. Wystawa on line (premiera 9 listopada 2020);
19. *Jacek Malczewski*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: *Sybirak*, *Złożenie do trumny*, *Niedziela w kopalni (szkic)*, *Raport policyjny*, *Powrót Sybiraka*. Wystawa on line (premiera 19 stycznia 2021);

20. *Jerzy Krawczyk i jego realizm metaforyczny*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości: *Totenbestattung, Aufpassen Mutti, Czeladnik złotnika, Wrzesień, Lenin*, (21 lipca – 29 sierpnia 2021);
21. Magdalena Latosiewicz, *Twarze Niepodległości* (17 lutego–25 kwietnia 2021);
22. *1 maja 1905 w Warszawie* (29 kwietnia – 15 maja 2022);
23. *Odbudowa Warszawy*. Obrazy ze zbiorów Muzeum Niepodległości; Eugeniusz Arct, Aleksander Kobzdej, Dawid Haltrecht, Tadeusz Roman, Jerzy Brzozowski, Ryszard Skupin (12 maja 2022 – 16 stycznia 2023);
24. *Walery Eljasz Radzikowski – artysta i patriota*, (18 stycznia – 18 kwietnia 2023);
25. *Poszły wici po zaściankach*. Insurekcja 1863; (27 kwietnia – 20 czerwca 2023);
26. *Pamięć o Powstaniu Styczniowym*. W zbiorach Muzeum Niepodległości (20 stycznia – 2 lipca 2023);
27. *General Haller i jego legenda*. Wystawa w Sanktuarium Jana Pawła II w Radzyminie (14 maja 2023);
28. *Radzymin 1920. W obronie Odrodzonej* (23 maja – 7 czerwca 2023);
29. Hakob Mikayelyan, *Ludność Radzymina w 1920* (1–31 lipca 2023);
30. *Radzymin 1920. Ratunek dla Europy!* (1 sierpnia – 30 listopada 2023);
31. *Ludzie tradycji kościuszkowskiej* (Maciejowice, 5–10 października 2023, Warszawa, Pałac Przebendowskich/Radziwiłłów, 13–27 października 2023, Warszawa, Galeria Brama Bielańska, 9 listopada 2023 – 30 stycznia 2024);
32. Krzysztof Lachowicz, *Paweł Edmund Strzelecki i Góra Kościuszki* (wystawa kolekcji znaczków pocztowych i pocztówek), Garwolin: (5–10 października 2023), Warszawa, Pałac Przebendowskich/Radziwiłłów (13 października – 20 listopada 2023);
33. Hakob Mikayelyan, *Tadeusz Kościuszko. Generał armii amerykańskiej*, Warszawa, Pałac Przebendowskich/Radziwiłłów (13 października – 20 listopada 2023), Warszawa, Galeria Brama Bielańska (2 lutego – 8 maja 2024);
34. *Rozmowa z historią, 25 obrazów na 25-lecie Samorządu Województwa Mazowieckiego*; Warszawa, X Pawilon Cytadeli Warszawskiej (1 grudnia 2023 – 15 maja 2024);

35. Hakob Mikayelyan, Grażyna Kostawska, Piotr Szałkowski, *Raławickie zwycięstwo Tadeusza Kościuszki*, Warszawa, Pałac Przebendowskich/Radziwiłłów (4 kwietnia – 8 maja 2024), Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego (1 – 15 lipca 2024);
36. Hakob Mikayelyan, Grażyna Kostawska, Piotr Szałkowski, *Od Raławic (1794) do Radzymina (2020)*, Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 w Radzyminie, Oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie (17–31 lipca 2024), Gminne Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji w Długosiodle (1–17 września 2024);
37. *Wszystko gra. As bierze raz. Z Kartami w niewoli i na wolności*, Warszawa, Galeria Brama Bielańska (10–23 maja 2024);
38. *Wszystko gra. Szach i mat. Szachy w drodze do Niepodległości*, Warszawa, X Pawilon Cytadeli Warszawskiej (17 maja – 23 sierpnia 2024);
39. *Wiara i nadzieja na zesłaniu*, Warszawa: X Pawilon Cytadeli Warszawskiej (17 września 2024 – 10 stycznia 2025);
40. *Wyzwolenie Warszawy*, Warszawa, X Pawilon Cytadeli Warszawskiej (17 stycznia – 15 maja 2025).

Wydawnictwo powstało w ramach akcji „Kulturalna szkoła na Mazowszu”
realizowanej na zlecenie Samorządu Województwa Mazowieckiego
(<https://muzn.pl/pl/news/kulturalna-szkola-na-mazowszu/>)

Redaktor prowadzący
Małgorzata Karolina Piekarska

Redakcja językowa
Małgorzata Karolina Piekarska

Tłumaczenie na język ukraiński
Viktoria Szymczak

Fotoskład i łamanie
Krzysztof Woźniak

Korekta
Lucyna Dyczkowska

Organizacja produkcji
Piotr Maroński

Promocja
Justyna Wyszynska

ISBN: 978-83-68378-10-8

Wydawnictwo Muzeum Niepodległości
(identyfikator wydawnictwa naukowego 42-700)
al. Solidarności 62; 00-240 Warszawa
wydawnictwo@muzn.pl
tel. 826 90 91 w. 41

Realizacja poligraficzna
WPK. 200 egz.

Organizatorzy

Muzeum Niepodległości w Warszawie jest jednostką organizacyjną
Samorządu Województwa Mazowieckiego

Patroni medialni

Partner

